

regeringen møder op med her, åbenbart både i forhold til Cuba, i forhold til Nicaragua og også i forhold til andre emner. Vi har på det seneste set, at regeringen i høj grad er med til at bakke op bag Kina over for Taiwansituationen med hensyn til at få præsidenten hertil.

Jeg vil godt afslutningsvis spørge endnu en gang for at være fuldstændig sikker: Er det regeringens holdning fortsat at kritisere USA's rolle i Nicaragua i Sydamerika? Sådan læser jeg den artikel fra Berlingske Tidende fra dengang, og jeg vil godt høre ministerens klare svar på, om man kritiserer og er utilfreds med USA's rolle i Sydamerika.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Det er fuldstændig utroligt, at et menneske, der er blevet valgt til det danske Folketing, er i stand til at læse en artikel fra 1990 som en karakteristisk eller et oplæg til debatter i nutiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 25:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan ministrene oplyse om resultaterne af Det Europæiske Råds møde i Nice, herunder navnlig Nicetraktaten og aftalen om en ny regeringskonference i 2004, samt om mulighederne for en uvildig undersøgelse af forholdet mellem Nicetraktaten og grundloven?«

Af Keld Albrechtsen (EL), Jette Gottlieb (EL), Søren Kolstrup (EL), Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 12/12 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 9/1 2001).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 22. marts 2001.

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen har jo hævdet, at Nicetraktaten er en udvidelsestraktat, og regeringen har nærmest

lagt op til, at hvis man tillader sig at kritisere Nicetraktaten eller rejse spørgsmålet om forholdet mellem Nicetraktaten og grundloven, er man imod optagelse af nye lande i EU, og så har man nærmest ikke ret til at deltage. Derfor skal den her Nicetraktat behandles som en ren ekspeditionssag, og det er ikke noget, befolkningen skal inddrages i en debat om. Det er bare noget, som skal sendes i udvalg og så skovles igennem.

Det er Enhedslisten meget stærk modstander af. Det er derfor, vi har stillet denne forespørgsel. Vi ønsker en reel debat om selve fremgangsmåden ved behandlingen af forslaget om Danmarks eventuelle tiltrædelse af Nicetraktaten.

Vi mener, og det har vi beskrevet i et notat, som vi har sendt til regeringen og Folketingets Europaudvalg, at der er mange grundlovsproblemer i Nicetraktaten, at der er meget alvorlige argumenter for, at vi skal kigge hele grundlovsproblemet meget omhyggeligt igennem, at der er mange punkter, hvor der kan være tale om suverænitetssafgivelse, og at der er tale om bristede forudsætninger i forhold til, hvad befolkningen har taget stilling til ved tidligere folkeafstemninger.

Derfor håber jeg, at denne forespørgselsdebat i dag kan blive en debat om, hvorvidt vi skal have en demokratisk fremgangsmåde, således som vi har haft i Danmark siden 1986, hvor alle væsentlige ændringer af EU-traktater er blevet forelagt befolkningen ved folkeafstemninger, enten vejledende eller efter grundlovens § 20.

Vi står nu i den situation, at efter den 28. september sidste år tør regeringen og Folketingets flertal ikke længere se befolkningen i øjnene. De ved, at hvis de spørger befolkningen, kan de bestemt ikke være sikre på at få et ja, og derfor ønsker de ikke længere at spørge befolkningen.

De ønsker ikke at indrette sig efter, hvad befolkningen mener. Næh, de ønsker at gøre, som det passer dem, uanset hvad befolkningen mener, men jeg håber, vi kan få en god debat om disse grundlæggende spørgsmål i vores demokrati, et demokrati, som desværre skrumper ind dag for dag, hvis det skal fortsætte på den måde, som regeringen har planlagt det.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hvis man har hang til depressioner, kan man nærmest falde i gråd, når man hører hr. Keld Albrechtsens udgave af Nicetraktaten.

Jeg må spørge hr. Keld Albrechtsen: Hvad skal man næsten gøre? Nicetraktaten er ikke en traktat, regeringen hævder som værende en udvidelsestraktat. Det er en udvidelsestraktat. Nicetraktaten indebærer ikke mindre demokrati, den indebærer mere demokrati. Der er nu lagt et spor, hvor hr. Keld Albrechtsen og mange andre udmærkede mennesker efter Nice og de kommende år frem skal diskutere: Hvordan udmønter vi nu i praksis de nye tendenser til demokrati over grænserne?

Jeg kunne godt tænke mig at bede Enhedslisten overveje, om den tid ikke er kommet, hvor vi har brug for at diskutere demokrati over grænserne, ellers bliver det jo de økonomiske kræfter, der dominerer alene, og mit indtryk af Enhedslisten er, at det ønsker Enhedslisten ikke, hverken i Danmark eller over grænserne.

Hvis vi nu fastholder fokus på det, så mener jeg faktisk, at det fornemme danske demokrati og partierne har noget at byde på, når det gælder det grænseoverskridende samarbejde, og jeg vil virkelig appellere til Enhedslisten om at spørge sig selv: Kan det virkelig være formålstjenligt at se Enhedslisten på den galej, der hedder, at vi ikke har nogen interesse i, at Danmark deltager i et nyt spirende demokrati som modsvaret til kapitalens og de finansielle markedskræfters dominans?

Og så til selve Nicetraktaten: Som jeg sagde, er det en udvidelsestraktat. Vi har deltaget i forhandlingerne på topmødet med en klar hovedprioritet, nemlig at det skulle lykkes. Vi skulle have løst Amsterdamtraktatens hængepartier, og det fik vi. Udvidelsen med de central- og østeuropæiske lande er et hovedmål for dansk udenrigspolitik, et helt dominerende hovedmål.

Vi kom en række skridt nærmere med Nice. Den handler om et spor, der er lagt, og som vi sandelig skal følge dag for dag. Den udvidelse er så vigtig og så fundamental, for det handler om simpel ansvarlighed, anstændighed, historiebevidsthed, og at man skal bruge sit politiske liv til at sætte nogle præg og gøre en forskel i stedet for at bruge den på utidig polemik og indvendthed.

Den nye traktattekst gør faktisk beslutningsmekanismerne i EU klar til udvidelsen. Også de centrale beslutninger om, hvordan vi begynder tilpasningen i EU's politikker, er jo på plads nu. Må jeg bare minde om reformpakken, »Dagsorden 2000«, som omhandler EU's budget, landbrugspolitik og strukturpolitik.

Det er klart, at regeringen godt kunne have ønsket sig, at ambitionsniveauet slog stærkere igennem, når det gælder landbrugspolitikken, men det kender vi jo også i dansk politik, hvor man tager det, man kan få, og så arbejder man videre efter samme spor. På et passende tidspunkt må vi jo i gang med endnu en diskussion af, hvordan vi kan tilpasse EU's politikker yderligere som en konsekvens af udvidelsen, ikke mindst når det gælder EU's landbrugspolitik.

Med Nicetraktaten har vi fået skabt grundlaget. Man kan sige, at de 15 EU-lande har gjort deres hjemmearbejde klart, og nu er der så et langt sidste sejt træk for ansøgerlandene, som vi skal hjælpe dem med; en kraftanstrengelse, som er helt essentiel, når det gælder vores mål om, at det skal lykkes.

Alle ved, at Kommissionen sidste efterår fremlagde en ambitiøs, men realistisk arbejdsplan for udvidelsen. Den viser, at det er muligt at afslutte forhandlingerne med den bedst forberedte gruppe af ansøgerlande i løbet af 2002. Og her synes jeg virkelig, at det bliver spændende, for Danmark har jo som bekendt formandskabet i 2. halvår af 2002.

Vi startede jo i virkeligheden på processen i foråret 1993 med de såkaldte Københavnskriterier. Det kunne være utrolig flot, hvis vi kunne slutte forhandlingerne så langt, at vi er klar til at modtage de første nye medlemmer i december 2002. Jeg taler om at slutte forhandlingerne og dernæst få hold på tiltrædelsestidspunkterne. Det er ambitionen. Det er perspektivet. Nu har vi værktøjerne. Nu er det det praktiske rugbrødsarbejde, om jeg må sige det sådan, der ligger foran os.

Nicetraktaten blev undertegnet den 26. februar, nu er det så ratifikationen, vi skal i gang med. For Danmarks vedkommende ligger ratifikationen i faste rammer.

Justitsministeriet har gennemført en vurdering af Nicetraktaten i forhold til grundlovens § 20. Konklusionen er klar. Det er ministeriets opfattelse, at der ved Nicetraktaten ikke overlades nye beføjelser til EU, og at der heller ikke er andre forhold, der indebærer, at proceduren i grundlovens § 20 skal iagttages.

Udenrigsministeren har allerede den 2. marts fremsat lovforslag om dansk ratifikation af Nice, og forslaget kommer som bekendt til første behandling her i dag.

Nicetraktaten betyder også, at starten på en debat om EU's fremtid nu er i gang. Jeg nævnte det indledningsvis i mine bemærkninger og

glæder mig til – jeg ved, den øvrige regering også gør det, udenrigsministeren og jeg ikke mindst – en bred og dybtgående debat om EU's fremtidige grundlag.

Processen skal jo munde ud i en ny regeringskonference i år 2004, og nu har vi altså foran os 3-4 år, som jeg mener skal bruges nyttigt og godt til en rigtig god debat.

Der er jo ikke nogen, der her i landet er i tvivl om, at udviklingen globalt går enormt hurtigt, og at vi derfor har brug for et velfungerende regionalt samarbejde. EU er skabt for at løse de problemer, vi ikke kan løse hver for sig. Det er alle EU-landene enige om.

Vi sendte også et klart budskab fra Nice: Det hele må ikke ende i teknik. Debatten om EU's fremtid handler om at sætte demokratiet og den folkelige forankring i fokus. Det drejer sig om at give EU-maskinen et endnu stærkere demokratisk eftersyn.

Der er fire emner, som nu står foran os efter Nice og frem mod år 2004:

For det første skal vi arbejde med at få fastlagt en mere præcis arbejdsdeling mellem EU og de enkelte lande. Hvad skal det enkelte land naturligvis fortsat som det helt dominerende tage sig af, og hvad skal EU tage sig af, jf. de principper, jeg var inde på før?

For det andet er der fremtiden for EU's charter om grundlæggende rettigheder. For det tredje er der en forenkling af traktaterne, og endelig er der for det fjerde en stillingtagen til de nationale parlamenters inddragelse.

Det er klart, at nærhed bliver et centralt tema i debatten. At få trukket strengen tydeligere mellem, hvad vi skal gøre i fællesskab og hver for sig, er vigtigt. Og jeg tror også, at det er vigtigt for den folkelige forståelse for og opbakning til det fremtidige europæiske samarbejde. Vi har god tid, men vi har ikke for meget tid, og vi skal bruge den offensivt.

Regeringen har fra starten understreget, at vi ser denne debat som et vigtigt bidrag til at opnå en mere tværgående forståelse, også i lyset af folkeafstemningen den 28. september. Vi vil bidrage med et sobert og godt gennemarbejdet grundlag. Og som det første af bidragene kommer regeringen med en hvidbog om Danmark og EU her i løbet af foråret. Den skal kortlægge alle væsentlige spørgsmål, som EU og Danmark står over for i den kommende tid.

Lad mig slutte med endnu en gang at slå treting fast: For det første er Nicetraktaten en udviklestraktat. Uden den kunne udvidelsen ikke

finde sted, med den kan og skal udvidelsen finde sted. For det andet ligger den danske ratifikationsprocedure nu i faste rammer. For det tredje står vi nu foran en spændende og perspektivrig EU-debat frem til en ny regeringskonference i 2004. Lad os kaste os ud i det. Jeg byder en sådan debat velkommen.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg skal indskrænke mig til at kommentere det forfatningsmæssige spørgsmål.

Der er i bemærkningerne til regeringens lovforslag om ratifikation, som vi skal behandle lidt senere på dagen, nærmere redegjort for traktatens indhold, og Justitsministeriets redegørelse i sidste måned giver en nøje gennemgang af de forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med ratifikationen af Nicetraktaten. Konklusionen i Justitsministeriets redegørelse er klar, taler for sig selv: Nicetraktaten indebærer ikke, at der overlades nye beføjelser til EU.

Vi har her i landet en lang og god tradition for, at Justitsministeriet forestår udarbejdelsen af en udførlig forfatningsretlig redegørelse forud for vores ratifikation af EU-traktater. Det ser regeringen ingen grund til at ændre på.

Det siger sig selv, at regeringen må bygge sine lovforslag på vurderinger fra regeringens juridiske eksperter. Dem har vi fuld tillid til. Hvis andre ønsker at udarbejde andre redegørelser, så kan vi ikke forhindre det. Det vil vi heller ikke, men vi ser ikke noget behov for yderligere undersøgelser af de her spørgsmål.

Regeringen er selvsagt til enhver tid parat til at svare på spørgsmål, som Justitsministeriets redegørelse måtte give anledning til, og det vil jo mest fornuftigt kunne ske under behandlingen af ratifikationsloven i Folketinget.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at fremtrædende eksperter i forfatningsret på universiteterne har tilsluttet sig synspunkterne i Justitsministeriets redegørelse om Nicetraktaten.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen har ikke overraskende, men lidt monotont efterhånden, gentaget påstanden om, at det her skulle være en udvidelsestraktat.

Når man kigger den igennem, og det vil jeg håbe mange mennesker gør, kan man se, at udvidelsen er et af de områder, der fylder mindst i

traktaten. Det, der virkelig fylder noget, er en hel række andre spørgsmål.

Det er spørgsmålet om, hvordan man afskaffer vetoet, ikke alene vetoet på bestemte områder, men i virkeligheden også Luxembourgforligets vetoet, den generelle vetoet, som er forudsætning for Danmarks EU-medlemskab.

Det er spørgsmålet om, hvordan de store lande trynede de små lande i Nice og indførte nye procedurer og regler, der gør, at de store lande, uanset om der kommer flere lande ind, sammen med Europa-Kommissionen stadig væk sidder på magten.

Det er spørgsmålet om, hvordan man giver bureaukratiet, embedsmændene, mere magt på demokratiets bekostning. Hvordan man overfører nye områder til Europa-Kommissionen og verdenshandelsorganisationen WTO med den konsekvens, at vi kommer til at opleve yderligere udlicitering, f.eks. også i Danmark.

Der er en lang, lang række spørgsmål. Jeg havde faktisk forventet, at når jeg havde peget på fem spørgsmål, hvor jeg mener, der er dybe problemer i forholdet mellem grundloven og Nicetraktaten, så havde man også forsøgt fra statsministerens og udenrigsministerens side at gå ind på de spørgsmål, f.eks. om jeg har ret i, at vetoet med Nicetraktaten undermineres, at så eksisterer det såkaldte Luxembourgforlig ikke længere.

Når udvidelsen er fuldt gennemført kan der ikke længere gøres brug af vetoet. Der kan ikke længere skabes et blokerende mindretal i EU's ministerråd. Hvis Danmark påberåber sig, at det er i vores vitale interesse at nedlægge veto, så kan det ikke længere lade sig gøre. Det forholder ministrene sig ikke til.

Forud for folkeafstemningen i 1998 lagde man til grund, at Danmark skal have ret til at udpege en kommissær. Den ret forsvinder nu med en rotationsordning. Det har jeg påpeget er et brud på de forudsætninger, man stemte om i 1998. Det reagerer man heller ikke på.

Jeg har i den redegørelse, jeg sendte til regeringen, påpeget, hvordan et flertal ved hjælp af reglerne om såkaldt tættere unionssamarbejde i realiteten kan udvide traktaten og hen over hovedet på et mindretal vedtage ting, som reelt er traktatændringer uden at bruge de regler, som skal følges, når der er tale om traktatændringer. Det er altså EU, der får magten til selv at bestemme, hvad EU bestemmer.

Det er en helt fundamental ændring, og jeg har rejst det spørgsmål, om det kan være foreneligt med grundloven, og jeg hører ingen svar på mine spørgsmål fra ministrenes side. Det er også ganske tunge spørgsmål, og det er spørgsmål, som jeg synes er elementære at få belyst, før man bare i Folketinget vedtager en lov hen over hovedet på befolkningen, som tilslutter Danmark til Nicetraktaten.

Så jeg synes ikke, at demokratiet bliver respekteret i den her sag, og jeg frygter, at regeringen med sin vurdering af juraen har tømt suverænitetsbegrebet for indhold på en sådan måde, at også den traktat, der bliver en egentlig unionsforfatning, som kommer i 2004, bliver kørt igennem hen over hovedet på befolkningen uden en folkeafstemning.

Det vil man formentlig kunne gøre, for efter den jura, regeringen nu har udviklet, så kan stort set alt lade sig gøre uden at spørge befolkningen. Der er i virkeligheden ingen grænser tilbage for, hvad der kan overlades til EU uden at spørge befolkningen. Det er på bundlinjen resultatet af regeringens juridiske redegørelse.

Så demokratiet afsluttes på det her område med det lovforslag, der skal behandles senere på dagen, hvis regeringen insisterer på at køre det, som den nu har planlagt at gøre det. Og det har intet med udvidelsen at gøre. Udvidelsen er blot og bart et påskud for unionsmagt. Derfor skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at spørgsmålet om Danmarks eventuelle ja til Nicetraktaten bør afgøres ved en folkeafstemning.

Folketinget opfordrer regeringen til – efter høring af Folketingets partier – at anmode mindst tre af regeringen uafhængige statsretseksperter om at gennemføre en undersøgelse af forholdet mellem grundloven og Nicetraktaten. Når resultatet af denne undersøgelse foreligger, kan det afklares om en folkeafstemning skal være vejledende som i 1986 eller gennemføres efter reglerne i grundlovens § 20.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 65).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Claus Larsen-Jensen (S):

Enhedslisten har en lidt særegen opfattelse af, hvad demokrati er: Demokrati er, når man er enig med Enhedslisten. Men virkeligheden ser lidt anderledes ud.

Vi skal senere i dag have en første behandling af lovforslaget om ratifikation af Nicetraktaten, og i det perspektiv må man vel egentlig sige, at den her forespørgselsdebat er en lillebitte smule overflødig.

Men da jeg forstår, at Enhedslistens hovedmål er, at de med forslaget til vedtagelse ønsker at markere, at de mener, at Nicetraktaten ligesom alle andre EU-traktater er en glidebane, der er i strid med grundloven, og at de derfor også denne gang ønsker en folkeafstemning, ja, så er vi altså nødsaget til at gennemføre debatten i to omgange.

Egentlig er det lidt trivielt, for drejebogen for Enhedslistens stillingtagen til Nicetraktaten er den samme, som ved alle tidligere ændringer af EU-traktater: Konklusionen er givet på forhånd, inden forhandlingerne er begyndt, eller inden man kender det resultat, der egentlig kommer ud af dem.

Derfor er debatten også lidt spildte guds ord på nutidens Ballelars, hr. Keld Albrechtsen og Enhedslisten, for målet for Enhedslisten er, at Danmark skal udmeldes af EU. Derfor er de imod ethvert forsøg på at forbedre og udvikle det europæiske samarbejde, endsi­ge at hele Europa efter sårene fra Anden Verdenskrig.

Jeg vil derfor i dag koncentrere min tale om perspektiverne for Europa ved den senere første behandling af Niceloven og ved forespørgselsdebatten nu alene koncentrere mig om baggrunden for denne.

Dog vil jeg ikke undlade en bemærkning om, at jeg synes, det er dybt tankevækkende, at det tilsyneladende ingen som helst rolle spiller for Enhedslisten, at det, der nås med Nicetraktaten, er, at EU-landene herefter er klar til udvidelsen af EU, og at det har nogle fantastisk vide perspektiver for at give demokratiet, den økonomiske og sociale udvikling samt det politiske samarbejde et historisk løft for alle lande og folk i Europa, og at det vil skabe stabilitet og øge sikkerheden og freden på et kontinent, som tidligere i historien er blevet lagt øde med millioner af døde til følge.

Nicetraktaten gør Amsterdamtraktaten færdig. EU bliver klar til udvidelsen, alle juridiske vurderinger af Nicetraktatteksten konkluderer

entydigt, at traktaten er helt i overensstemmelse med den danske grundlov. Det er ikke blot konklusionerne i det juridiske notat, Justitsministeriet har udarbejdet. Jeg forstår også, at det er meldingen fra de jurister, der på nejsiden normalt står i kø for at lave grundlovssager mod staten i EU-spørgsmål.

Der er altså ikke noget at komme efter for hr. Keld Albrechtsen og Enhedslisten. Derfor skal jeg på Socialdemokratiets vegne afvise Enhedslistens ønske om yderligere juridiske tovtrækkerier, der kan forsinke udvidelsesprocessen til skade for ansøgerlandene.

Og da der intet juridisk problem er i forhold til grundloven, ser vi ligeledes heller ingen som helst fornuftig grund til at skulle gennemføre en folkeafstemning om Nicetraktaten.

Vi kan derfor heller ikke støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg noterer mig, at hr. Claus Larsen-Jensen ligesom ministrene heller ikke har lyst til at diskutere de fem punkter, som jeg har rejst, hvor man underminerer grundlaget, som vælgerne tidligere har taget stilling til, for Danmarks EU-medlemskab, f.eks. vetoretten, kommissærposten, grænserne for Traktatens anvendelsesområde osv.

Det vil man altså ikke diskutere, det vil man ikke have en debat om. Man henviser til forskellige eksperter osv., men man vil altså ikke diskutere sagens indhold. Det synes jeg faktisk taler for sig selv. Jeg havde da forventet, at man ville forsøge at tilbagevise de kritikpunkter, jeg regnede op.

Jeg skal vende tilbage til det med udvidelsen og bare her sige, at EU jo ikke gjorde noget i Nice for at blive klar til udvidelsen. Man vedtog til gengæld et såkaldt tættere samarbejde i Nicetraktaten, som fører til nye splittelser af Europa. At kernelande så kan gå videre og lave deres egen forbundsstat hen over hovedet på resten af Europa, skabe nye dybe splittelser, kan man jo ikke kalde en forberedelse til udvidelsen. Det har ikke en pind med udvidelsen at gøre, det har noget med magtkoncentration at gøre.

Men jeg vil godt spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Er det sådan, at også traktaten i 2004 vil blive gennemført uden folkeafstemning? Det synes jeg er et ret afgørende spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg har to spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører.

Det første går på spørgsmålet om folkeafstemninger i al almindelighed. Det har været sådan, at vi her i landet har haft en vis kutyme for, at EU-traktatændringer af større karakter kun bliver godkendt, hvis befolkningen siger ja ved en folkeafstemning. Er det nu helt principielt, at Socialdemokraterne har forladt det synspunkt og den kutyme, og er det således, at vi fremover skal se, at hvis man i Folketinget efter grundloven alene kan gennemføre en traktat, altså også hvis man har suverænitetetsafgivelse, men man har fem sjettedeles flertal for det, vil Socialdemokratiet principielt udnytte det og ikke spørge befolkningen? Det er det første.

Det andet spørgsmål er i forhold til grundlovsproblematikken, når vi diskuterer Kommissionens sammensætning. Det er jo sådan med Nicetraktaten, at det bliver slået fast, at Danmark, når der er 27 medlemslande i EU, ikke fremover kan regne med at have en kommissær hele tiden. Finder hr. Claus Larsen-Jensen og Socialdemokratiet ikke, der er grund til at være særlig agtpågivende i forhold til grundloven i det spørgsmål?

Jeg tænker på, at i forhold til den almindelige udvikling i EU er det jo jasigerne, der har slået fast, hvor vigtigt det var, at man havde en kommissær, og der har slået på, at Kommissionen var et af de helt afgørende organer, hvad Kommissionen selvfølgelig også er, som har initiativmonopol, og som har en masse beføjelser til også at træffe beslutninger, der vedrører borgerne direkte.

Finder hr. Claus Larsen-Jensen overhovedet ikke, at der er en særlig grund til at tænke på grundloven i den sammenhæng?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg synes, at hr. Claus Larsen-Jensens indfaldsvinkel til den her forespørgselsdebat er forbavsende arrogant og afvisende i forhold til problemet med, om det her er i overensstemmelse med den danske grundlov. Det er jo en del af forespørgslen. Og jeg forstår ikke, at hr. Claus Larsen-Jensens parti bare vil afvise det ønske, der længe har været om at få uvildige statsrets eksperter eller uvildige juridiske eksperter til at afgøre spørgsmålet, om det her kan køres igen-

nem uden en folkeafstemning ifølge grundloven.

Vetoretten begrænses jo med Nicetraktaten. Der kommer flere flertalsafgørelser. Er det ikke problematisk, at da vi, og det er så også et spørgsmål, i sin tid for snart 30 år siden meldte os ind i det, der dengang hed EF, ja, så var det jo med den forsikring, at vi havde vetoretten – vi kunne altid sige, at det her er et vitalt område, det vil vi ikke være med til – men nu kommer der altså flertalsafgørelser i et meget større omfang? Kunne vi få Socialdemokratiets vurdering af den sag og ikke bare en skjøtten på overfladen. Hvorfor vil man ikke få det her vurderet grundigt af uvildige eksperter?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Vi tager såmænd gerne en debat. Vi har i øvrigt haft et par debatter i forvejen. Vi skal i øvrigt efterfølgende, når vi behandler lovforslaget, gentage det samme, så der har vi også lejlighed til at fortsætte denne sag.

Vi skal bare gøre opmærksom på, at sagen, indholdet af Nicetraktaten, jo har været gennemgået på kryds og tværs både undervejs i forhandlingsforløbet og efterfølgende juridisk. Heller ikke nogen af de folk, som har tilknytning til et par af spørgerne her, har kunnet pege på, at der er jurister, der mener, at der var noget at komme efter på det her område. Det henholder vi os til.

Og så vil jeg sige med hensyn til det tættere samarbejde, som hr. Keld Albrechtsen henviste til, at nu er det jo altså temmelig afgrænset, hvad der var, der kunne laves tættere samarbejde om på det pågældende område, og derfor vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at vi ikke har taget stilling til, om fremtidige traktater skal til folkeafstemning. Det må da fuldstændig afhænge af, hvad indholdet er i de pågældende traktater. Det kan man ikke udstede hverken et ja eller et nej til på forhånd.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Det var svaret på det samme. Vi har ikke nogen principiel stillingtagen til, om vi skal have eller ikke skal have folkeafstemninger. Det afhænger af indholdet i de pågældende ting. Vi er da klart opmærksomme på, at når der kommer 27 lande ind og der i givet fald skal indføres et rotationsprincip, ja, så skal man være ekstra agtpågivende, men på det tidspunkt vil der jo altså også være et meget stort antal små lande, der sammen med os har en fælles interesse i at sikre vores repræsentati-

on, også i Kommissionen. Og da vi ved, at der går en årrække, så ved vi jo heller ikke, hvordan hele konstruktionen faktisk skal skrues sammen. Så lad os se på det til den tid. I øvrigt skal en ny traktat vedtages enstemmigt.

Så til hr. Frank Dahlgaard: Jeg er ked af, hvis jeg opleves som skøjte arrogant hen over spørgsmålene, men det er jo, ligesom om vi har været igennem nogle af de her diskussioner nogle gange før, og det er ikke udtryk for, at vi ikke tager hensynet til grundloven ganske alvorligt. Vi har bare en anden politisk bedømmelse af det end hr. Frank Dahlgaard og hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen, og det er grunden til, at vi ikke mener, at der er noget grundlag for hverken en folkeafstemning, eller at vi skal ud i yderligere juridiske vurderinger.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej, men vil hr. Claus Larsen-Jensen ikke bekræfte, at det er en del af Nicetraktaten og de ting, der er vedtaget i forbindelse med Nicetraktaten, at det er en pligt for Danmark at medvirke i en løsning, når der er 27 medlemslande i Unionen, som betyder, at vi ikke fast har en kommissær længere? Kan vi dog ikke bare komme så vidt under debatten, at vi kan få den bekræftelse?

Og så er det jo ikke rigtigt, at der ikke er nogen, der rejser tvivl om, hvorvidt det er medholdeligt i forhold til grundloven. Jeg har da noteret mig, at EU-retseksperter Peter Vesterdorf har rejst meget stor tvivl om det og siger, at det er en del af forudsætningen for Danmarks EU-medlemskab, at vi har en kommissær. Han er en af de normalt meget EU-ivrige. Han er en af dem, hr. Claus Larsen-Jensen normalt gerne tager til indtægt for mange synspunkter, men ikke lige i det her spørgsmål, kan jeg forstå.

Er det ikke korrekt, at Kommissionen jo for det første har initiativmonopol og har en lang række rettigheder? Kommissionen kan uddele milliardbøder, hvis den ville det, til virksomheder, der overtræder konkurrencereglerne. Den kan fastsætte grænseværdier af betydning for sikkerhed og sundhed osv., osv. Altså er det ikke netop her, at vi er inde på et område, hvor hr. Claus Larsen-Jensen selv har argumenteret for, at det var helt afgørende, at Danmark havde en kommissær? Og fordi det nu er en del af Nicetraktaten og de aftaler, der er knyttet til den, så er det lige pludselig ligegyldigt at se på det her spørgsmål i sammenhæng med grundloven. Vi

savner altså nogle svar i stedet for en snakken udenom.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes også, at der var god grund til, at vi fik tre uvildige eksperter til at sætte sig ned og fordybe sig i de spørgsmål, som ministrene og hr. Claus Larsen-Jensen ikke vil besvare i dag.

Så siger hr. Claus Larsen-Jensen, at det jo er meget begrænset, hvad man kan lave i et forstærket samarbejde. Det er overhovedet ikke spor begrænset.

Kommissionen ønsker, at der skal indføres et forstærket samarbejde om f.eks. personskatter, pensionsskatteregler, fradragsregler vedrørende pensionsindbetalinger og den slags ting. Det er så sandelig ikke småting, og det kan jo gennemføres. Man kan flytte Traktatens grænser og pludselig vedtage, at nu kan der laves skattepolitik i EU. Og så kan den danske regering med henvisning til det melde sig ind i et sådant forstærket samarbejde, for det er jo med i Traktaten.

Så er det jo med i Traktaten, for det er jo vedtaget efter den nye mekanisme, der er en unionsglidebane, som kaldes tættere samarbejde, og som man har taget ind i Nicetraktaten, og som betyder, at Traktaten kan udvides. Reelt gennemføres traktatændringer, uden at man følger den fremgangsmåde, at Folketing og befolkning skal ratificere en ny traktat.

Jamen sådan er det. Det kan man se, når man fordyber sig i det, men det kræver så sandelig, at man går ned i detaljen og finder ud af, hvor problemerne i den traktat ligger. Og det har man ikke meget lyst til. Det synes jeg er ærgerligt.

Og så svarer hr. Claus Larsen-Jensen ikke på mit spørgsmål, om vi kan være sikre på at få en folkeafstemning om den næste traktat i 2004, som jo bliver stor, meget stor.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg vil gerne sige, at da der er flere sager på dagsordenen i dag vedrørende Nicetraktaten, er der ingen grund til at tilstræbe at overskride talletiden på et minut.

Jamen jeg er nødt til at sige, at den er ét minut.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Claus Larsen-Jensen slår mig ligesom sammen med Dansk Folkeparti og Enhedslisten, og

det generer mig lidt. Jeg har ikke noget ønske om en folkeafstemning, medmindre der bør være det efter grundloven. Der henholder Socialdemokratiet og hr. Claus Larsen-Jensen sig til, at vi jo har regeringens og juristernes vurdering, og det kræver ikke nogen folkeafstemning.

Der må jeg så sige, at jeg tidligere har bygget min beslutning på Justitsministeriets jurister, nemlig da jeg gik ind for at lave den der særlov om Tvind i 1996. Den blev senere underkendt af Højesteret som værende i strid med grundloven og værende ugyldig. Og dermed er min tillid til juristerne i Justitsministeriet fuldstændig væk. De kommer med den konklusion, regeringen ønsker.

Derfor vil jeg spørge hr. Claus Larsen-Jensen, om ikke han vil arbejde for, at vi kan få uvildige eksperter til at vurdere: Kræver det her efter grundloven en folkeafstemning, eller gør det ikke?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg sige: Jo, selvfølgelig er det en del af Nicetraktaten. Det står jo i teksten, at det skal ske efter 27 lande, at man så skal forhandle rotationsprincip. Men hvornår er det? Det er, når de nuværende 15 lande og de 12 ansøgerlande er inde. Det er, når der kommer flere end dem, at vi skal diskutere det. Så gælder det, at det er en ny traktat. Der gælder enstemmighed osv., osv., og der vil være et flertal af små lande. Det vil være i 2010, 2015, at man i givet fald er i en sådan situation. Så mon ikke vi, når vi når frem til strengen på det punkt, rent faktisk nok kan tage diskussionen på det?

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige med hensyn til forstærket samarbejde: Det hænger jo ikke sådan sammen. Man kan jo ikke bare udvide det hele sådan uden videre. Der er klare regler i Nicetraktaten på det her felt, som lægger stærke begrænsninger. Det har i øvrigt været Danmarks stærke ønske, at vi kunne gøre det. Omvendt har vi jo med vores forbehold, hvor vi jo selv har vist, at vi gerne vil have lidt undtagelser, selv bidraget til at tillade, at nogle andre selvfølgelig må gå videre på de områder, hvor de vil. Så vi sidder lidt i et dobbelt dilemma, sagt til hr. Keld Albrechtsen.

Så skal jeg lige svare på, om vi vil få en folkeafstemning i 2004 om den traktat, som kommer som følge af regeringskonferencen. Jamen jeg må da sige, at det da fuldstændig kommer an på, hvad indholdet af traktaten er. Hr. Keld Al-

brechtsen mener, det bliver en meget, meget stor, omfattende og vidtgående traktat. Det har jeg ingen som helst anelse om, før regeringskonferencen kommer i gang og vi kender indholdet af den. Så må man tage stilling til det.

Til hr. Frank Dahlgaard: Jeg noterer mig, at hr. Frank Dahlgaard ikke vil slås i hartkorn med Dansk Folkeparti og Enhedslisten. Og jeg har svaret på spørgsmålet om yderligere juridiske undersøgelser. Det siger vi nej til.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er beklageligt, at hr. Claus Larsen-Jensen kan gå rundt og tro, at der skal en traktatændring til for at fjerne den danske kommissærpost. Det skal der ikke. Det er en del af Nicetraktaten. Det får hr. Claus Larsen-Jensen ikke lejlighed til at tage stilling til senere ved en ny traktat. Det håber jeg han vil komme op og korrigere.

Og så vil jeg godt spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Er det ikke korrekt, når jeg siger, at forstærket samarbejde kan laves om skattepolitisk, socialpolitisk, arbejdsmarkedspolitik? Det kan det. Og så kan den danske regering efterfølgende melde Danmark ind i det. Så kom man hjem fra Nice og sagde, at problemet med skattepolitik og socialpolitik og arbejdsmarkedspolitik var klaret i Nice; det kom ikke ind. Nej, det kom ikke ind direkte, men det kom altså ind ad bagdøren.

Og er det ikke korrekt, at Europa-Kommissionen arbejder, jeg havde nær sagt i døgndrift, for at få sat et udvidet samarbejde på skinner om det, hvis Nicetraktaten træder i kraft? Det er i hvert fald, hvad kommissærerne selv siger.

Og så må jeg jo notere, at man ikke kan få tilsgagn om flere folkeafstemninger. Regeringen og Socialdemokratiet ønsker ikke folkeafstemning. De tør ikke se befolkningen i øjnene.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det var da et underligt svar på mit spørgsmål. Det følger altså af Nicetraktatens protokol A, artikel 4, som hr. Claus Larsen-Jensen selvfølgelig også er bekendt med, at hvis det er vedtaget, er det Rådet, der med enstemmighed fastsætter et lavere antal kommissærer end 27, når Unionen er på 27 medlemslande.

Der er ikke mulighed for, som det står her, at man kan fastsætte et antal, der sikrer, at hvert land har en kommissær. Det er direkte skrevet ind i den pågældende artikel 4, at der skal fast-

sættes et antal medlemmer af Kommissionen, som er lavere end antallet af medlemsstater.

Så siger hr. Claus Larsen-Jensen som svar på mit spørgsmål om, hvorvidt vi skal forholde os til det her ud fra en grundlovsdiskussion, at det kan vi jo forholde os til i år 2010, når det måske skal udmøntes.

Jamen det er da ikke et svar. Det er da ikke et svar på spørgsmålet om, hvorvidt det er et problem i forhold til grundloven, i forhold til tiltrædelsesaftalen for Danmarks vedkommende af EU, at det måske er noget, der først bliver effektueret i 2010. Det afgørende er, at det med Nice-traktaten bliver en pligt. Det er det, hr. Claus Larsen-Jensen og Socialdemokratiet må forholde sig til i stedet for fortsat at snakke udenom.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at det forholder sig ikke, som hr. Keld Albrechtsen siger. Det er ikke så let på alle disse områder bare at udvide til den store unionsglidebane, hr. Keld Albrechtsen egentlig mener at det er.

Og så siger hr. Keld Albrechtsen, at vi ikke tør se befolkningen i øjnene, fordi vi ikke vil love folkeafstemninger. Jamen man laver en folkeafstemning, hvis der er mening med det. Mening med det betyder, at vi i givet fald i henhold til grundloven skal opgive suveræniteten. Og da vi ikke kender indholdet af fremtidige traktater hverken i forhold til EU eller andre internationale institutioner, vi deltager i, så er det ikke meningsfyldt på forhånd at sige, at det vil vi under alle omstændigheder lave en folkeafstemning om.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg sige: Jamen sagen er jo, at der under alle omstændigheder gælder enstemmighed. Det er vi enige om, ikke? Samtlige lande skal være med. Vi er enige om, at det er efter en udvidelse, hvor de 15 lande plus de 12 lande er inde, og når vi så får flere lande ind, at vi skal have den diskussion. Det, jeg sådan set siger, er, at diskussionen og udviklingen i hele den europæiske sammensætning jo godt kan ændres på forskellig vis i den mellem-liggende periode. Det er ikke noget, der skaber et grundlovsmæssigt problem for os på nuværende tidspunkt. Det er det, der er det afgørende.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Det betyder, at vi kan gå videre i ordførrækken.

Charlotte Antonsen (V):

Nicetopmødet vil uden tvivl gå over i historien. Her kom gennembruddet. Her blev EU i stand til at optage de 10 central- og østeuropæiske lande, der søger om medlemskab.

I løbet af de næste 18 måneder skal vi forhandle de mere detaljerede medlemsvilkår på plads for ansøgerlandene, så vi kan åbne EU for de nye lande allerede i år 2002.

Der er altså mulighed for allerede ved næste valg til Europa-Parlamentet i 2004, at de øst- og centraleuropæiske borgere får mulighed for direkte at vælge de politikere, der former vores fælles fremtid sammen med regeringerne. De øst- og centraleuropæiske borgere har jo ikke tidligere haft nogen politisk indflydelse i det halve århundrede, hvor de var sovjetiske vasalstater. De får med EU-medlemskab pludselig indflydelse ikke alene, som de allerede har fået, ved at de overgik til demokrati i deres egne lande, men de får også indflydelse på udformningen af hele Europas politik.

Et vigtigt mål er nået, når vi i EU kan byde vore østeuropæiske naboer velkommen. EU skal være et samarbejde for alle europæiske demokratier. Først efter Berlinmurens fald i 1989 blev det muligt at virkeliggøre dette mål. Nu kan vi hele Europa. Fremtidige stridigheder kan løses ved EU's forhandlingsbord og ikke på slagmarken. Med et stærkt europæisk samarbejde kan vi sikre et frit og fredeligt Europa.

Med hensyn til det mere generelle spørgsmål om, hvorvidt EU-traktaten kræver en dansk folkeafstemning, må jeg skuffe nejpartierne og Enhedslisten. I Venstre er vi tilfredse med en undersøgelse, Justitsministeriet har foretaget. Vi er enige i konklusionen om, at der ikke i forbindelse med denne traktat er behov for at overføre formelle beføjelser fra Danmark til EU, og dermed er der ikke noget formelt krav om at afholde en folkeafstemning.

Men hensyn til spørgsmålet om undersøgelser er det klart, at i Venstre ønsker vi så mange undersøgelser som overhovedet muligt, både om EU og grundloven og andre EU-politiske spørgsmål. Men vi ser ikke nogen grund til, at hverken Folketinget eller regeringen skulle igangsætte et sådant arbejde.

Vi er i øvrigt også ret sikre på, hvis det skulle ske, at et flertal her i Folketinget besluttede sig for at lave et udredningsarbejde, at netop Enhedslisten straks ville komme rendende og sige, at det bare var et bestilt arbejde fra regeringen, et bestilt arbejde fra jupartier og et flertal i Folke-

tinget. Det har vi jo prøvet før, sagt til hr. Keld Albrechtsen. Det er ikke mere end nogle få måneder siden, at DUPI lavede en stor undersøgelse, som nejpartierne løb frysende fra, fordi man mente, at der var tale om bestilt arbejde.

Det sidste spørgsmål, der blev stillet i forbindelse med forespørgslen, var om fremtidsplanerne. Og der kan vi da godt sige allerede nu, at for Venstre er Nicetraktaten ikke god nok. Vi skal tænke videre. EU skal til stadighed tilpasses nye udfordringer. EU skal til stadighed være den dynamiske ramme for Europas udvikling. Det er vigtigt at bevare dynamikken, og derfor er det godt, at vi allerede nu har fastlagt, at der skal være en ny regeringskonference i 2004. Der er behov for at forbedre EU-traktaten. Der er behov for forenklinger for at gøre EU mere overskuelig og dermed mere nærværende for de enkelte borgere.

I Venstre er vi meget tilfredse med, at datoen er sat, så vi allerede i dag kan gå i gang med den folkelige debat om EU's fremtid. For vi tror faktisk på, at jo mere folkelig debat, jo mere diskussion om Europa, jo mere tilslutning vil der være til, at vi fastholder et stærkt, dynamisk europæisk samarbejde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der var et svar, vi ikke kunne få ud af hr. Claus Larsen-Jensen på Socialdemokratiets vegne, men nu kan det være, at vi kan få det ud af Venstre, som somme tider taler lidt mere klart i EU-spørgsmålet.

Når der laves traktatændringer i EU, er det så således, at Venstre kun vil have folkeafstemning, hvis det er nødvendigt efter grundloven? Forstået på den måde, at hvis der er suverænitetsafgivelse og der er fem sjettedeles flertal i Folketinget, så skal der ikke være folkeafstemning. Kun hvis der ikke er fem sjettedeles flertal, skal der være folkeafstemning. Har man en klar, principiel holdning til det?

Det andet, jeg vil spørge fru Charlotte Antonsen om, er, om det gør indtryk, når et partimedlem af Venstre, går jeg ud fra – sådan har det tidligere været formuleret – Peter Vesterdorf, sætter spørgsmålstegn ved det grundlovsmedholdelige i forhold til, at Danmark opgiver retten til altid at have en kommissær. Jeg har tidligere under debatten været inde på, hvad der er sagt, og at det drejer sig om tiltrædelsesgrundlaget for Danmarks medlemskab. Gør det indtryk på fru Charlotte Antonsen, eller fejrer man også bare

det af bordet, som Socialdemokratiets ordfører gjorde?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen har brug for en undskyldning for, at hun ikke vil være med til en uvildig undersøgelse, og så opfinder hun en teori om, at hvis resultatet gik Enhedslisten imod, så ville vi bagefter bare sige, at det ikke duede. Men jeg kan give det tilsagn til fru Charlotte Antonsen, at hvis vi kan blive enige om en sådan uvildig undersøgelse, så vil Enhedslisten tage resultatet til efterretning. Så enkelt er det. Det skal man ikke bruge som påskud.

Så siger fru Charlotte Antonsen, at det her er udvidelsens traktat. Det er sådan en litani, som regeringspartierne har, og som Venstre ukritisk også har taget til sig.

Man løste ikke spørgsmålet om den nye deling af Europa, som er en konsekvens af Schengenaf-talen. Det løste man ikke i Nice. Der bliver et nyt skel ned igennem Europa og denne nye ydre Schengengrænse mellem Polen og Ukraine f.eks., og det gjorde man intet for at løse i Nice. Man løste ikke problemet om indførelse af fri bevægelighed for arbejdskraften. Man løste ikke det polske landbrugsspørgsmål. Man løste ikke EU's budgetproblem. Jeg kan blive ved. Der er en uendelig remse af problemer, som man skulle have løst, hvis der skulle være en udvidelse på et anstændigt grundlag. Ingen af disse problemer blev løst. I stedet for koncentrerede man sig om at rage magt til Unionen og de store stater.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det var minuttet sådan lige til den gode side.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl spørger, om Venstre kun vil være med til at afholde folkeafstemninger, hvis det er nødvendigt af hensyn til grundloven.

Jamen vi har jo været med til at afholde en folkeafstemning om Edinburghtraktaten, og der var ikke tale om afgivelse af suverænitet i grundlovens forstand. Så man kan sige, at det ikke er et nødvendigt kriterium, men omvendt er det klart, at hvis der er tale om suverænitetsafgivelse, så skal vi naturligvis have en folkeafstemning.

Så er der spørgsmålet, om hvert land skal have en kommissær, og der er det Venstres synspunkt, at ethvert land bør have en kommissær.

Det er rigtigt, at der er kommet et loft ind på 27. Når vi når til 27, så skal vi se på en ny ordning, men der skal vi altså lige nærlæse traktaten på det punkt, for det, der jo også står, er, at det jo først er, når der er enstemmighed om en ny metode til kommissærudpegninger, at der kan blive tale om, at man laver en ændring.

Så lad os nu se, sagt til hr. Thulesen Dahl, når vi når frem til, at der er 27 medlemmer. I dag er vi jo altså kun 15. Der går et par år endnu, og det kan jo godt være, når vi skal til at drøfte EU's fremtid frem til den kommende regeringskonference i 2004 og også efter, at vi får tegnet et andet billede, og at vi får en ny konstruktion, som måske også kan have en betydning for det spørgsmål.

I øvrigt synes jeg, hr. Vesterdorf er en meget fornuftig mand, som jeg kan forstå at hr. Thulesen Dahl gerne vil have mit syn på.

Til hr. Keld Albrechtsen med hensyn til det her med et undersøgelsesråd: Hvorfor støttede hr. Keld Albrechtsen så ikke Venstres forslag om, at DUPI skulle lave en undersøgelse om EU's fremtid? Jeg synes, det rigtige er, at vi skal glæde os over, at vi har frie forskere i Danmark, der hver især undersøger, og det, vi skal rette os efter her i Folketinget, er jo de resultater, man når frem til i Justitsministeriet. Det skal jo ikke være en eller anden tilfældig flok mennesker, man kan sammensætte, som skal være afgørende for, om vi i Folketinget vurderer, om der er tale om grundlovsstridighed.

Til sidst kort om Schengen ...

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):
Meget kort.

Charlotte Antonsen (V):

Lad os nu se, hvad der sker efter den 25. marts. Nejsiden har blæst sig meget, meget højt op i denne Schengensag, og jeg tror hurtigt, man falder ned som et brag efter den 25. marts, når hele befolkningen kan se, at al den snak ikke hører hjemme i virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hvis vi omvendt får ret i Schengenspørgsmålet, er det interessant, om fru Charlotte Antonsen så vil være med til at gennemføre den kontrol, som nu bliver afskaffet natten mellem lørdag og søndag, men det er en anden diskussion.

Det første, jeg vil spørge fru Charlotte Antonsen om, er i forhold til det med folkeafstemnin-

ger, hvor det jo ikke er rigtigt, at vi er sikret folkeafstemning, hvis der er suverænitetssafgivelse. Hvis der er fem sjettedeles flertal herinde i Folketinget for det, er der ikke pligt til nogen folkeafstemning. Der er det interessante for os at få at vide: Kan vi regne med, at Venstre i de situationer vil støtte bl.a. Dansk Folkepartis ønske om, at der alligevel bliver folkeafstemning, så det er befolkningen, der afgør, hvor langt man skal gå, eller vil Venstre da udnytte et eventuelt fem sjettedeles flertal her i Folketinget?

Det andet spørgsmål er med hensyn til Kommissionen: Kan vi tage fru Charlotte Antonsens svar på mit spørgsmål som udtryk for, at man i Venstre godt er klar over, at hvis vi er i en situation, efter at der er 27 medlemslande, hvorefter Danmark ikke fast har en kommissær, at der så er et grundlovsproblem?

Det må man i virkeligheden tolke ud af fru Charlotte Antonsens svar. Hun vil jo ikke gå ind på den problemstilling, men kun sige: Lad os nu se, om det overhovedet bliver aktuelt, for Venstre vil i hvert fald kæmpe imod, at det bliver udmøntet. Selv om det altså står klokkerent i traktatens protokol A, at vi skal have et mindre antal medlemmer af Kommissionen end antallet af medlemsstater.

Det kan jo ikke tolkes anderledes, end at der vil være perioder, hvor Danmark ikke har en kommissær.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er jo fast praksis, at når flertallet her i Folketinget ønsker at få vedtaget en ny traktat, så udsteder man nogle løfter om, at vi efterfølgende altid kan sige nej. Det er den sædvanlige procedure, og så når vi kommer frem til det tidspunkt, det handler om, viser det sig, at vi alligevel ikke kan sige nej.

Derfor vil jeg spørge fru Charlotte Antonsen: Vil Venstre være med til at indskrive i tiltrædelsesloven, at Danmark forbeholder sig retten til at nedlægge veto mod en rotationsordning i Kommissionen? Så er det jo en anden sag. Så er den kompetence ikke overdraget. Det vil ganske vist være i strid med Nicetraktaten, men det kan vi jo skrive i tiltrædelsesloven. Jeg skal gerne være behjælpelig med at udforme ændringsforslaget.

Hvis Venstre vil støtte det, så er der alvor i det. Ellers må man sige, at så er det det sædvanlige. Så er det løfter, som viser sig efterfølgende ikke at kunne holde.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl spørger, hvad der skal ske, hvis der en dag kommer en situation, hvor der er fem sjettedele ja-partier i Danmark. Jeg må så sige, at jeg kunne nu godt tænke mig, at der var lidt mere opbakning her i Folketinget til EU, men der går nok et par år. Altså, foreløbig udgør Enhedslisten, Dansk Folkeparti og SF denne uheldige alliance. Den står i hvert fald til lidt mere end en sjettedel af stemmerne. Så jeg synes, det er meningsløst at begynde at diskutere det nu.

Altså, vi har en grundlov, som Venstre overholder. Og hvad vi gør i en eller anden fremtidig situation synes jeg er alt for hypotetisk.

Med hensyn til grundloven og, jeg tror hr. Thulesen Dahl spurgte, hvad der nu sker, hvis der ikke kommer én kommissær. Det, der altså ligger klart i traktaten, er, at hvis der skal ske nogen ændringer med hensyn til antallet af kommissærer, så forudsætter det enstemmighed mellem landene.

Det er jo så også et svar til hr. Keld Albrechtsen. Selvfølgelig kan vi da sige nej, hvis vi ønsker det. Altså, alle lande kan sige nej i forbindelse med traktatændringer, så der skal være enighed om det spørgsmål, før man kan gå videre. Det er da der ikke nogen grund til at skrive ned, så latterliggør vi jo os selv. Hvorfor i alverden skulle vi dog det? Det er jo pjat. Det fremgår af traktaten, at den kun kan ændres med enstemmighed, ergo har Danmark mulighed for at sige nej, hvis det er det, vi ønsker os.

Jeg har nu svært ved så at forestille mig, at et flertal her efter nogle lange forhandlinger kunne finde på at sige nej, men selvfølgelig kan vi det formelt, og derfor vil det være det rene enhedsstøp, hvis vi skulle til at lave et eller andet ændringsforslag eller en vedhæftelse, eller hvad det er, hr. Keld Albrechtsen ønsker.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kristian Thulesen Dahl for den tredje og sidste korte bemærkning til Venstres ordfører.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er helt utroligt, at vi hverken fra Socialdemokratiet eller fra Venstre kan få nogen principiel holdning til emnet folkeafstemninger. Altså, vi kan ikke få at vide, om man, hvis der er suverænitetssafgivelse, så vil spørge befolkningen til råds. Vi kan ikke få at vide, hvis ikke der er su-

verænitetssafgivelse, og man har flertal, om man så altid vil gennemføre tingene her i Folketinget alene, eller om der vil være undtagelser. Der er ikke noget som helst svar på det spørgsmål.

Det synes jeg er utroligt. Og man må da have en holdning til spørgsmålet. Det kan vel ikke bare være den tankegang, at når vi tror, vi har et flertal i befolkningen bag os, så spørger vi befolkningen, men når vi ikke tror, vi har et flertal i befolkningen bag os, så undlader vi at spørge befolkningen, hvis vi kan efter grundloven. Det er jo det svar, der står tilbage, når ikke engang man kan forholde sig til det her. Det blev et nej den 28. september til euroen. Derfor bliver der ikke folkeafstemning om Nicetraktaten. Sådan tror jeg i virkeligheden man kan forholde sig til det.

Så med hensyn til det med antallet af medlemmer af Kommissionen: Jamen, hvis man læser artikel 4 i den protokol, jeg henviste til før, om Kommissionens sammensætning, så kan man da ikke læse den på anden måde, end at det er en pligt for Rådet, når der er blevet 27 medlemslande, at lave en rotationsordning, hvorefter antallet af kommissærer er mindre end antallet af medlemslande.

Kan fru Charlotte Antonsen ikke bekræfte, at artikel 4 er formuleret som en pligt for medlemslandene til at finde ud af sådan en ordning, der altså indebærer, at Danmark så ikke stedse har en kommissær fremover?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Og hr. Keld Albrechtsen ligeledes for den tredje og sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu lagde jeg mærke til, at også fru Charlotte Antonsen ligesom hr. Claus Larsen-Jensen hævdede, at når der skal indføres en rotationsordning i Kommissionen, så kræver det en traktatændring. Jeg vil godt bede fru Charlotte Antonsen forklare, hvor i Nicetraktaten der er sådan en traktatændring indbygget. Det findes ikke. Der er tværtimod en pligt til at indføre en sådan rotationsordning, og den skal indføres af Ministerrådet. Det har udenrigsministeren bekræftet gang på gang.

Jeg vil faktisk godt bede udenrigsministeren komme op og redegøre lidt over for både Socialdemokratiets og Venstres ordførere, for jeg synes, det er dybt urimeligt, at både Socialdemokratiets og Venstres ordførere står og fortæller

befolkningen: Jamen til den tid kræver det en traktatændring; så kan vi bare sige nej. Og når jeg spørger: Jamen betyder det så, at man er indstillet på at skrive det ind i tiltrædelsesloven, sådan at vi rent faktisk kan være sikre på det? Nej, det gør det godt nok ikke. Så sikker er fru Charlotte Antonsen måske heller ikke alligevel.

Men jeg synes, at udenrigsministeren af hensyn til befolkningen lige burde komme herop og forklare, at det altså er en pligt, og at det ikke kræver en ny traktatændring til sin tid, og at Danmark ikke kan tilsidesætte en rotationsordning, for det forpligter man sig på forhånd til at sige ja til.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl: Venstre følger Danmarks grundlov. Hvis der er tale om suverænitetsafgivelse, så skal man afholde en folkeafstemning, hvis der ikke er fem sjettedeles flertal her i salen.

Med hensyn til folkeafstemningen om Nice: Altså hr. Thulesen Dahls ejendommelige udsagn herfra har jo ikke ret meget at gøre med den virkelighed, alle kender, nemlig at Venstre i meget god tid inden euroafstemningen tilkendegav, at der, så vidt vi kunne se, ikke i forbindelse med Nicetraktaten ville være behov for en folkeafstemning, fordi – hvis hr. Thulesen Dahl ville være interesseret i, hvad der foregik heroppe – at Nicetraktaten jo ikke, hvad jeg også var inde på i min ordførertale, indebærer de store, substantielle nye tiltag. Det, Nicetraktaten handler om, er nogle mindre institutionelle ændringer, så vi kan få Østeuropa med. Derfor har vores vurdering netop i meget lang tid været, at der ikke med denne traktat vil være behov for en folkeafstemning.

Så til hr. Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen: Kommissionens sammensætning og en ny model på et eller andet tidspunkt, når vi er blevet 27 medlemmer, forudsætter enstemmighed. Det vil sige, at Danmark skal være enig – det er det, der ligger i enstemmighed. Derfor kan hr. Thulesen Dahl og hr. Keld Albrechtsen råbe og skrigte om det modsatte; man kan til hver en tid, hvis man er interesseret i sagen, slå op, at den slags ændringer kræver enstemmighed.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Så er vi klar til at gå videre i ordførerrækken. Fru Lene Espersen.

Lene Espersen (KF):

Da vi som næste punkt på dagsordenen her i Folketinget skal behandle Nicetraktaten, og også hvad der skal ske efterfølgende på regeringskonferencen i 2004, eller i hvert fald hvad der står skrevet i Nicetraktaten, så vil jeg her under forespørgselsdebatten holde mig til det sidste spørgsmål, nemlig spørgsmålet om en uvildig undersøgelse af indholdet af Nicetraktaten og grundloven.

Man kan jo kun gætte på, hvad årsagen er til, at Enhedslisten her vil lave en forespørgselsdebat om mulighederne for en uvildig undersøgelse.

Det mest oplagte svar set fra konservativ side er, at Enhedslisten ud fra politiske og ikke juridiske betænkeligheder er utilfreds med de svar, regeringen har givet Folketinget i spørgsmål om Nicetraktaten og grundlovens § 19, 20 og 88.

Folketinget har den 26. februar modtaget en særdeles grundig redegørelse fra Justitsministeriet, der redegør for de traktatændringer, som Nicetraktaten indeholder, og som kræver en juridisk stillingtagen. Konklusionen er klar: Ifølge regeringen er der ikke tale om afgivelse af suverænitet i henhold til grundloven, dog med den undtagelse, at et enkelt område, nemlig EF-Domstolens kompetence mellem private i patentsager, må afvente en rådsbeslutning. Men på præcis dette område vil der formentlig – formentlig – være tale om overladelse af beføjelse til EU, som forudsætter anvendelse af grundlovens § 20. På det område må vi altså afvente en rådsbeslutning. Så længe ingen mennesker ved, om der afgives kompetence eller ej, virker det heller ikke særlig fornuftigt at tage stilling til det.

Det Konservative Folkeparti tager regeringens redegørelse til efterretning og finder redegørelsen fyldestgørende, og vi finder derfor ikke grundlag for at sætte nye undersøgelser i gang. Vi afviser derfor også Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Lene Espersen mente, at der alene var politiske årsager til, at Enhedslisten ønsker en uvildig undersøgelse. Der må jeg anbefale fru Lene Espersen at læse det notat, som jeg også har sendt til hende om det juridiske spørgsmål. Deri vil hun kunne se, at jeg faktisk er meget optaget af selve spørgsmålet om forholdet til grundloven.

Så kan fru Lene Espersen være uenig eller ej i de konkrete spørgsmål, jeg stiller op, men f.eks. lagde jeg mærke til, at det i højesteretsdommen om Maastrichttraktaten klart står, at gummiparagraffen, den paragraf, der i EU kan bruges til, at EU udvider sin egen magt, forudsætter, at der er enstemmighed. Det var en af de ting, Højesteret lagde til grund.

Med det nye forstærkede samarbejde og med de nye handelspolitiske regler om WTO og Kommissionen kan et flertal af landene i EU nu selv bestemme at udvide traktaten. Det vil sige, at man bryder med det grundlag, som lå i Højesterets dom. Gummiparagraffen kan nu i realiteten bruges af et flertal. Også dér mister Danmark vetoretten. Det er selvfølgelig et politisk problem, det er klart, for det er et brud på de løfter, befolkningen har fået, men det er så sandelig også et juridisk problem, for det går faktisk på tværs af den højesteretsdom, der blev afsagt i 1998.

Jeg vil virkelig bede fru Lene Espersen om at studere det grundigt. Jeg ville ikke sove roligt om natten, hvis jeg var fru Lene Espersen og ikke havde sørget for at sætte mig ind i de ting, inden jeg stemte om den her lov.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Det lyder alvorligt. Hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I midtfirserne skete der jo det, kan man sige, usædvanlige, at der her i Folketinget var et flertal imod en EF-pakke, hvidbogen i sin tid, med det resultat, at der var en konservativ statsminister, Poul Schlüter, der valgte at lave en vejledende folkeafstemning for at få befolkningen spurgt, hvorefter partierne tilkendegav, at de var indstillet på at følge befolkningens råd.

Se, nu står vi så med Nicetraktaten, hvor Det Konservative Folkeparti, som jeg har forstået det, i modsætning til Dansk Folkeparti kæmper en arg kamp for at undgå en folkeafstemning, det er bestemt ikke noget, der skal på tapetet her, og derfor bliver jeg altså nødt til at spørge: Hvad er kriteriet hos De Konservative for, om en traktat skal til folkeafstemning eller ej?

Er det i virkeligheden, at når man kan få tingene igennem i Folketinget uden at spørge befolkningen og måske endda har en idé om, at man kan have befolkningen imod sig, så skal befolkningen ikke spørges, men i de situationer, hvor Folketinget måske er lidt modvilligt, men

hvor man måske så kan få tingene igennem via befolkningen, jamen så er man med på en folkeafstemning?

Er det kriteriet for folkeafstemninger, for det skulle man tro, når man sådan historisk ser, hvornår De Konservative har været tilhængere af folkeafstemning, og hvornår man har været imod?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Jeg må desværre skuffe hr. Keld Albrechtsen, hvad angår min nattesøvn, men måske først og fremmest med henvisning til det notat, som hr. Keld Albrechtsen har omdelt til Europaudvalgets medlemmer. Jeg er ikke helt sikker på, at det har fremmet hr. Keld Albrechtsens sag, at vi har modtaget det dokument forud for forespørgslen, for jeg vil sige, at det på ingen som helst måde får Det Konservative Folkeparti overbevist om, at der overhovedet er noget at komme efter fra Enhedslistens side. Overhovedet ikke.

Tværtimod må man sige, at når man sammenligner hr. Keld Albrechtsens betragtninger med den meget fyldige redegørelse, der kommer fra regeringen, så synes jeg sådan set, at konklusionen må være klar. Hr. Keld Albrechtsen burde nok læse regeringens redegørelse en ekstra gang, før hr. Keld Albrechtsen begynder at begynde sig ud i det juridiske, og vi tager som sagt regeringens redegørelse til efterretning og finder den fyldestgørende.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg sige, at som udgangspunkt mener vi faktisk, at det mest fornuftige er at holde sig til den arbejdsdeling, som grundlovens fader lavede om, hvad der er Folketingets opgave, og hvad der er borgernes opgave. Det synes jeg sådan set er den bedste rettesnor at gå efter, men man kan selvfølgelig aldrig afvise, at man vil komme i situationer, hvor man vil se tingene en ekstra grundig gang igennem. Men jeg synes, at den arbejdsdeling, grundlovens fædre lavede, er en arbejdsdeling, man skal prøve at respektere.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lagde mærke til, at fru Lene Espersen ikke svarede på det spørgsmål, jeg stillede, om det bekymrer Det Konservative Folkeparti, at man på to punkter i Nicetraktaten indfører bestemmelser, der gør det muligt for et flertal imod Danmarks vilje at udvide traktaten, f.eks. ved at

tage skattepolitik ind eller ved at gennemføre regler om udlicitering på handelssområdet, som Danmark mener ligger uden for traktaten. Det kan et flertal ved hjælp af Nicetraktaten køre igennem hen over hovedet på Danmark.

Jeg går ud fra, at fru Lene Espersen er enig i, at det er virkningen af traktaten. Sådan er det jo. Men det bekymrer åbenbart ikke fru Lene Espersen. Jeg må indrømme, at så har fru Lene Espersen et godt sovehjerte.

Så vil jeg blot sige med hensyn til det der med 1986, at dengang var det jasiden, der bad om at få lov til at gå til befolkningen og appellere, fordi det var jasiden, der var i mindretal her i salen. Vi andre sagde: Det er i orden. Naturligvis skal det prøves hos befolkningen.

Men den appelret til befolkningen gælder altså kun for jasiden, den gælder ikke for nejsiden. Det er bare det, vi må konstatere. Det er den form for fairness, man arbejder med i den her slags spørgsmål. Det er jasiden, der har appelret til befolkningen, ikke nejsiden.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, det sidste, hr. Keld Albrechtsen spørger om, er det, som jeg egentlig godt lige ville finde ud af om er korrekt.

Jeg synes jo på sin vis, at det er et meget klart svar, vi får fra De Konservative, nemlig at man som udgangspunkt ikke vil have folkeafstemning. Det er sådan noget, man tager, hvis ikke man har andre muligheder, hvis man er tvunget til det eller et eller andet i den stil, men ellers ønsker man ikke folkeafstemning om EU-spørgsmål. Det skal afgøres af Folketinget alene, og så kan befolkningen være kørt ud på et sidespor i den sag.

Det er jo da klar tale. Men det, jeg så vil spørge fru Lene Espersen om, er, om man, når det nu altså er dagens konservative melding, i bagklogskabens ulideligt klare lys så egentlig finder, at det, Schlüter gjorde i midtfirserne, var forkert. Der gik han jo lige præcis ud og underkendte et flertal i Folketinget og sagde, at det ville han ikke finde sig i. Han ville have befolkningen spurgt for at prøve og måske også for at bruge den goodwill, han havde i befolkningen på det tidspunkt, til at få en traktat igennem.

Det er et synspunkt, man kan have, men sådan var kendsgerningerne jo i midtfirserne. Derfor skal vi nu have afprøvet, om fru Lene Espersen virkelig mener det, hun siger, eller om det i virkeligheden kun handler om at få så meget EU

igennem som muligt. Og når man ikke kan få det igennem i Folketinget, jamen så skal jasiden have lov til at spørge befolkningen, men nejsiden har ikke den appelret, som hr. Keld Albrechtsen også omtalte.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Keld Albrechtsen omkring det her med Nicetraktaten og grænserne for den: Vi har altså ikke nogen problemer med Nicetraktaten.

Når vi kommer til næste punkt på dagsordenen, vil jeg naturligvis redegøre for i detaljer, hvilke dele af Nicetraktaten vi er glade for, og hvilke punkter vi måske gerne ville have set bedre. Men i bund og grund synes vi faktisk, det er en god traktat.

Så begynder hr. Keld Albrechtsen at bevæge sig ud i noget med, hvis Nicetraktaten ikke er i overensstemmelse med Traktaten, og man går for vidt osv. Jamen der er altså meget klare regler for, at hvis et medlemsland mener, at der bliver taget nogle initiativer, som ikke ligger inden for Traktaten, så må man gå til domstolene. Det har vi da masser af eksempler på.

Et af de sidste, som jo var et godt eksempel, var, at nogle lidt forvildede ministre havde vedtaget nogle regler omkring forbud mod tobaksreklamer. Det viste sig rent faktisk at være i strid med Traktatens bestemmelser, og der kom EF-Domstolen jo med et meget klart svar. Så jeg vil sige, at der synes jeg sådan set ikke, der er den store problemstilling.

Jeg forstår ikke, hvad det er, hr. Keld Albrechtsen synes er så problematisk. Men det skyldes nok først og fremmest en politisk uenighed.

Så vil jeg så sige til hr. Kristian Thulesen Dahl: En af de store fejl ved den her diskussion, vi har om EU, synes jeg sådan set er, at man prøver at gøre EU til sådan et specielt problematisk område i forhold til alle andre politikområder.

Vi har en lovgivende og en udøvende del af Christiansborg. Og jeg synes faktisk som udgangspunkt, at det, at vi er folkevalgte herinde, jo ikke er noget med, at befolkningen er kørt ud på et sidespor. Vi er folkevalgte til at tale folkets sag herinde som repræsentanter. Vi sidder i dag i politiske partier, dem står der ikke noget om i grundloven, men nok om det, vi sidder altså herinde og er folkevalgte. Og jeg synes, det er en underlig måde at fremlægge tingene på, at hvis ikke alt bliver lagt ud til folkeafstemning, så er det ikke sådan demokratisk legitimt.

Jeg har slet, slet ikke den opfattelse af, hvordan et demokrati fungerer, som hr. Kristian Thulesen Dahl giver udtryk for. Og jeg finder det altså ikke specielt demokratisk betænkeligt, at et fem sjettedeles-flertal i Folketinget vedtager ting, som det efterfølgende står til ansvar for over for vælgerne.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning. Det er den tredje og sidste i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen i fru Lene Espersens sidste bemærkning ligger jo den afgørende uenighed, for vi er altså nogle, der mener, at vi her diskuterer styreform, og i et demokrati kan det kun være befolkningen selv, der fastsætter sin egen styreform. Det går jeg ud fra at fru Lene Espersen er enig i. Og traktater er forfatningsbestemmelser om, hvordan landene skal styres. Det er forfatnings-spørgsmål. Derfor er det naturligvis dybt betænkeligt bare at overveje at gå uden om befolkningen i sådan et spørgsmål.

Derfor var jeg med til i 1986 sammen med fru Lene Espersens parti at sige: O.k., selv om der er et flertal i Folketinget, som ikke vil have den EF-pakke, så går vi alligevel i fællesskab til befolkningen, fordi sådanne ting alene skal afgøres af befolkningen. Det var vi enige om dengang. Der var det element af demokrati stadig væk til stede hos et flertal her i Folketinget.

Men det viser sig altså nu, at det var, fordi det var jasiden, der havde brug for retten til at appellere til befolkningen, og den gælder altså ikke, når det er nejsiden. Så skal befolkningen ikke have den endelige afgørelse. Så er der ingen appelret.

Jamen jeg siger det bare. Sådant er det, sådant er magten fordelt. Sådant bruger flertallet sin magt, men demokratisk og smukt, det er det så sandelig ikke.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu gik det lige så godt. Nu fik vi nogle klare svar, og så stiller jeg et uddybende spørgsmål om, hvordan vi skal tolke det her med, at man ikke skal gå til befolkningen, hvis man kan undgå det, og så ønsker fru Lene Espersen ikke mere at svare på spørgsmålet.

Altså jeg spurgte helt konkret, om det er sådan, som også hr. Keld Albrechtsen nu her se-

nest har været oppe at spørge om, at fru Lene Espersen kun vil benytte sig af befolkningens tilkendegivelse, når det er den eneste mulighed for eventuelt at få mere union, mere EU. Altså at det kun er i de situationer, hvor der i Folketinget er en skepsis, hvor der er et flertal her i Folketinget, som siger nej til en udvidelse af EU's magt, at Det Konservative Folkeparti vil forbeholde sig retten til at spørge befolkningen.

Men i alle de andre situationer, hvor De Konservative desværre har et flertal, et stort flertal, for, at vi bare skal have mere integration, og vi skal have mere union, skal befolkningen ikke spørges. Det er jo det, der står tilbage som konklusion efter denne her lille ordveksling, medmindre vi får nogle klare svar om noget andet, og det er jo sådan, vi må tolke det rent historisk, når fru Lene Espersen altså ikke vil sige, at hun ikke synes, Schlüter handlede forkert i 1986, da han bad om befolkningens tilkendegivelse.

Ellers skulle man jo med fru Lene Espersens udgangspunkt sige, at det var en fejl dengang. Man skulle have taget flertallet i Folketinget på ordet og have afvist det indre marked.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Det er da ligegodt utroligt, at man fra Dansk Folkepartis ordfører, et parti, der ellers skamri-der grundloven ved enhver lejlighed, nu skal høre, at der skulle være et voldsomt problem med, at man forsøger at efterleve det, som grundlovens fædre skrev ned. Det er da simpelt hen utroligt.

Jeg tror ikke engang, det er 1 år siden, at Dansk Folkeparti førte den ene kampagne efter den anden i aviserne alene med den hovedoverskrift, at grundloven skal vi sandelig ikke ændre, grundloven skal vi respektere. Og alligevel skal vi høre hr. Kristian Thulesen Dahl stå på Folketingets talerstol og bræge om, hvor stort et problem det er, at vi overholder grundlovens bestemmelser. Magen til hyckleri skal man lede lang tid efter – lang tid.

Jeg må sige, at jeg faktisk synes, jeg har besvaret de mange spørgsmål, jeg har fået, gang på gang på gang på en både klar og fyldestgørende måde. Jeg har stadig væk den opfattelse, at vi skal forsøge at efterleve den ånd og den tone, som grundlovens fædre skrev grundloven i. Og det er jo fuldstændig krystalklart efter de mange ordførere, der allerede har været heroppe, og efter det, som grundlovens fædre sagde omkring

suverænitetsafgivelse, at på det her punkt er der overhovedet ikke noget at komme efter.

Den danske befolkning er blevet spurgt. Det er jo det, der er hele pointen. Den er blevet spurgt på de områder, hvor Danmark afgiver suverænitet. Skal man så komme rendende, hver eneste gang det er politisk opportunt for hr. Kristian Thulesen Dahl eller hr. Keld Albrecht- sen? Det håber jeg sandelig aldrig bliver tilfæl- det.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu kan man diskutere, hvem man skal adresse- re hykleriet til.

Jeg stiller et spørgsmål om, hvad man gjorde fra konservativ side i midtfirserne, hvor man ef- ter fru Lene Espersens udtalelse, som den kom- mer til udtryk nu, altså ikke fulgte grundloven. Det er jo svaret. At Schlüter, da han valgte at bede om Folketingets opbakning til at få en vej- ledende folkeafstemning om det indre marked, fordi der her i Folketinget var flertal imod det indre marked, ikke fulgte grundloven. Ellers kan man jo ikke tolke noget som helst ud af fru Lene Espersens udtalelser her senest.

Det er ikke mit udgangspunkt og mit indtryk, at den daværende statsminister brød grundlo- ven. Tværtimod. Jeg mener, Folketingets flertal til enhver tid har ret til at stille befolkningen et spørgsmål, om man ønsker øgede unionsbeføjel- ser eller det modsatte. Så jeg tror godt, at man kan se ud fra den ordveksling, vi nu har haft, hvor adressaten i forhold til hykleriet er.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Lene Espersen, og derefter regner jeg med, at vi går tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg må så bare sige, at jeg præcis har den mod- satte opfattelse af det, hr. Kristian Thulesen Dahl her siger fra Folketingets talerstol. Tværtimod mener jeg, at det udstiller hr. Kristian Thulesen Dahls hykleri.

På den ene side har vi en grundlov. Den skal vi forsøge at efterleve, og hvis der overhovedet tilbage i historien er et eneste eksempel på, at man har gjort noget andet, jamen så er det jo så- dan set også i orden.

Hvad er egentlig Dansk Folkepartis politik? Er det, at man sådan skal prøve at efterleve

grundlovens bestemmelser, eller er det ikke? Svaret må jo blafre i vinden.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Holger K. Nielsen som ordfører.

Holger K. Nielsen (SF):

SF kan stemme for ratifikationen af Nicetraktat- en, først og fremmest, fordi det er en forudsæt- ning for østudvidelsen. Det er en uomgængelig forudsætning for, at udvidelsesforhandlingerne kan fortsætte, at de forhåbentlig kan blive ført til ende, at Nicetraktaten bliver ratificeret i alle medlemslande. Det kan man have alle mulige betragtninger i forhold til, men det er altså de faktiske forhold i jernindustrien, at sådan forhol- der det sig.

Man kan diskutere, om man af den grund skal sige ja til hvad som helst. Vi havde op til Ni- cetopmødet selvfølgelig en række overvejelser om, om denne her traktat var noget, vi kunne sige ja til, og vi er kommet til den konklusion, at de negative ting, der måtte være i traktaten – og der er ikke kun positive ting – ikke kan opveje det positive, der ligger i, at udvidelsesforhand- lingen kan fortsætte. Derfor ligger det logisk i vores politik, at vi siger ja til Nice.

Jeg vil så også godt sige – og den debat får vi så senere hen under førstebehandlingen – at der jo også er en debat om den folkelige EU-diskus- sion og forholdet mellem politikere og befolk- ningen, og der må jeg tilstå, at der er nogle af de indlæg, jeg har hørt fra ordførere her i salen tid- ligere i dag, som jeg synes er lidt for lemfældige omkring det problem.

Der er meget store problemer mellem de le- dende politikere og befolkningen i EU-spørgs- målet. Der er meget store problemer, som det bl.a. blev klart omkring ØMU-afstemningen i september måned. Derfor er det af afgørende be- tydning, at man fra politisk hold gør alt for at komme på omgangshøjde, på bølgelængde, med befolkningen i de her spørgsmål igen.

Jeg må tilstå, at jeg synes, det er meget hasar- deret, hvis man tør køre en så vigtig traktat som den her igennem uden en folkeafstemning. Jeg mener, det er uklogt. Man kan diskutere, om det er nødvendigt i forhold til grundloven. Det kan vi vende tilbage til, men efter vores mening bør man under alle omstændigheder have en folke- afstemning af den enkle grund, at der er tale om en så vigtig traktat – udvidelsen er vigtig – at vi herindefra skal have sikkerhed for, at vi også på

dét punkt har den nødvendige folkelige opbakning. Alt andet er uklogt.

Hvad angår grundloven har jeg læst Justitsministeriets redegørelse og også redegørelsen fra hr. Keld Albrechtsen, og jeg må tilstå, at det nok er Justitsministeriet, der gør størst indtryk på mig.

På den anden side synes jeg også, det er synd, hvis valget kun skal stå mellem hr. Keld Albrechtsen og Justitsministeriet. Det synes jeg ikke at debatten står sig særlig godt ved, det må jeg helt ærligt indrømme, og Justitsministeriet er jo altså part i den her sag. Jeg forstår godt, når man siger, at der er tradition for, at det er Justitsministeriet, der gennemgår det lovmedholdelige, når man fremsætter forslag i Folketinget. Men det her er altså en særlig situation, vi er i.

Der må overhovedet ikke være nogen som helst tvivl om, hvorvidt den holder sig inden for grundloven. På det her punkt er vi nødt til både at gå med livrem og seler. Der er faktisk en risiko for, at selerne springer. Det er der jo visse erfaringer for, når det drejer sig om EU-politik. Vi skal gå med livrem og seler.

Sådan som jeg vurderer det, er der ingen problemer i forhold til grundlovens § 20. Men jeg er ikke ekspert i det her. Det er statsret. Det er vanskelige spørgsmål. Og af hensyn til, at befolkningen kan have fuldstændig sikkerhed for, at her kører vi også et helt rent løb, så vil jeg meget anbefale, at man får en uafhængig juridisk analyse af forholdet mellem grundlovens § 20 og Nicetraktaten. Det er det klogeste at gøre det. Jeg mener, at man igen løber en stor risiko, hvis man afviser at gøre det.

Jeg vil godt på SF's vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at en ratifikation af Nicetraktaten er en uomgængelig forudsætning for en positiv videreførelse af udvidelsesforhandlingerne mellem EU og en række øst- og centraleuropæiske lande, noterer Folketinget samtidig, at der i Danmark eksisterer en betydelig EU-skepsis samt mistillid mellem et flertal i befolkningen og et flertal af politikerne med hensyn til EU-politikken.

Folketinget skal derfor opfordre regeringen til under alle omstændigheder at sende Nicetraktaten til folkeafstemning, så der bliver sikkerhed

for, at der er folkelig opbakning bag Nicetraktaten og østudvidelsen. Folketinget skal samtidig opfordre regeringen til at iværksætte en uafhængig juridisk undersøgelse af forholdet mellem Nicetraktaten og grundlovens § 20, så der ikke opstår unødvendige mytedannelser omkring traktatens forhold til den danske grundlov.« (Forslag til vedtagelse nr. V 66).

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Der er nu korte bemærkninger fra hr. Keld Albrechtsen, hr. Kristian Thulesen Dahl og senest fra hr. Claus Larsen-Jensen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Der er jo meget fornuft i den konklusion, der ligger i det forslag til vedtagelse, som hr. Holger K. Nielsen kommer med. Det minder jo i og for sig meget om det, Enhedslisten har fremsat.

Der er kun ét punkt, hvor jeg godt vil spørge hr. Holger K. Nielsen, og det er angående den der påstand om, at det skulle være en uomgængelig betingelse for udvidelsen, at Nicetraktaten bliver vedtaget. Det håber jeg ikke hr. Holger K. Nielsen mener helt i dybden. For han kan jo komme i den situation, at der f.eks. bliver en folkeafstemning i Irland, og det siger irske ministre at der gør, fordi den irske grundlov altså ikke kan holde til en Nicetraktat uden en folkeafstemning. Det skyldes efter den orientering, jeg har fået, det med det forstærkede samarbejde. Man forventer nu, at den folkeafstemning kommer sidst i maj. Hvis det nu bliver et nej, har hr. Holger K. Nielsen så den opfattelse, at så bliver der ingen udvidelse? Det tror jeg ikke. Så har hr. Holger K. Nielsen vel den opfattelse, at så må der forhandles i EU om, hvad man så gør. Derfor er det ikke sådan, at hvis man siger nej til Nicetraktaten, så bliver der ingen udvidelse. Næ, så er det sådan, at så må der forhandles.

Hr. Holger K. Nielsen ved alt om den slags ting, for da vi stemte nej i 1992 til en traktat, blev der så sandelig forhandlet også af hr. Holger K. Nielsen. Måske ikke med det allermost lykkelige resultat, men der blev forhandlet.

Så jeg håber, hr. Holger K. Nielsen kan se, at den indledende sætning i hans forslag ikke er helt heldigt formuleret.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Efter den ordveksling mellem fru Lene Espersen og mig selv, der var umiddelbart før hr. Holger K. Niensens ordførerindlæg, er det selvfølgelig befriende at få konstateret, at der er flere herinde, der mener, at det ikke er i strid med grundloven at tage en folkeafstemning også om Nice-traktaten, også selv om man måtte mene, at der ikke er suverænitetsafgivelse i Nicetraktaten. Det er jo det, der ligger i den ordførertale, som hr. Holger K. Nielsen har leveret. Det synes jeg også er et overordentlig sympatisk synspunkt.

Det, jeg vil spørge hr. Holger K. Nielsen om, er, om man ikke i SF har diskuteret at gøre sin tilslutning til Nicetraktaten betinget af nogle af de ting, som SF taler for. Det synes jeg ville være naturligt. For det fremgår altså klart af grundloven, at hvis der er fem sjettedeles flertal for et forslag her, så kan det gennemføres, også selv om der er suverænitetsafgivelse. Så kan det altså gennemføres uden folkeafstemning.

Det kunne jo godt være interessant i forhold til den efterfølgende analyse, hvis man nu når frem til, at man faktisk har vurderet det her forkert, om der i Folketinget, da man stemmer ved tredjebehandlingen af det her ratifikationslovsforslag, vi skal behandle efterfølgende, har været fem sjettedeles flertal eller ej.

Derfor er jeg lidt interesseret i at få svar på, om man på nogen måde vil gøre svaret på de spørgsmål, hr. Holger K. Nielsen rejser, afhængige af, om man vil stemme for ved den endelige behandling.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Claus Larsen-Jensen for en kort bemærkning, og så kommer hr. Holger K. Nielsen ind.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Nu tillader jeg mig lige denne bemærkning: Jeg forstår, at det, irerne gør, når de har folkeafstemning, er, at de vil indskrive den traktat i deres grundlov, så de ikke har tvivl om retsgrundlaget. Det er grunden til, at de har en folkeafstemning, og det er deres måde at indrette det på.

Men så har jeg to spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen:

Der blev sagt, at det er svære juridiske sager. Tror hr. Holger K. Nielsen ikke, at det bare ville betyde, at befolkningen bliver katebald i en folkeafstemning imellem forskellige skoler i forhold til den juridiske tolkning, og at vi i virkelig-

heden efterlader det hele i en kaotisk situation, hvor folk ikke kan gennemskue noget som helst i forhold til det? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Jeg forstår, at hr. Holger K. Nielsen siger, at ulemperne er mindre end fordelene, fordi det handler om udvidelsen. Er SF og hr. Holger K. Nielsen parate til ved en folkeafstemning at risikere, når der nu ikke er grundlag for det i henhold til grundloven, at skulle kaste udvidelsen, EU og Danmark ud i en fuldstændig kaotisk situation? Og hvad skulle man i givet fald gøre, hvis vi fik et nej?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til hr. Keld Albrechtsen: Der står »videreførelse af udvidelsesforhandlingerne«. Hvis traktaten ikke bliver ratificeret, vil det betyde en ganske betragtelig forsinkelse af de forhandlinger, og det anser jeg for at være meget beklageligt, og det kan betyde, at det falder på gulvet. Det er ikke sikkert, men risikoen er der. Jeg synes ikke, at vi skal tage den risiko.

Så til hr. Claus Larsen-Jensen: Jamen demokrati er risikabelt. Der sker jo af og til det, at folk stemmer anderledes, end politikerne godt vil have. Men efter min mening er der ikke noget bedre trods alt, og det betyder, at vi som politikere også er nødt til at kunne tage en folkelig diskussion om østudvidelsen. Hvis der ikke er folkelig opbakning bag østudvidelsen, så holder det jo heller ikke i længden med det europæiske samarbejde.

Der er tale om svære juridiske sager. Ja, men det er jo omkring § 20-problemet, om det skal til folkeafstemning ifølge § 20 eller ej. Selve indholdet i det her er jo europæisk sikkerhed. Det er udvidelsen. Det er ikke spor teknisk svært. Det er politisk stof, så det batter. Jeg er fuldstændig overbevist om, at vi kan få en god folkelig diskussion om de her temaer. Jeg er sikker på, at vi kan få et ja til traktaten. Det er ikke sikkert naturligvis, men jeg tror på det.

Under alle omstændigheder synes jeg aldrig, man skal bruge som argument imod demokratiet, at resultatet kan blive på en måde, som man ikke bryder sig om. Man må altid kunne tage debatten og kunne tage diskussionen med befolkningen, ligegyldigt hvad det drejer sig om.

Så til hr. Kristian Thulesen Dahl, der kom ind på fem sjettedeles-problemet: Jamen i den praktiske virkelighed bliver det her jo ikke aktuelt.

Jeg har forstået, at regeringen jo ikke har tænkt sig at gøre det her til et fem sjettede-

les-spørgsmål. Det vil sige, at når det forslag skal til tredje behandling til sin tid, så vil der være clearinger, som der altid er på en almindelig dag her i Folketinget. Det vil være en helt, helt normal folketingsdag. Det vil sige, at jeg kan forsikre, at der ikke vil være fem sjettedeles flertal for det her lovforslag, når det kommer til tredje behandling. Det vil forudsætte, at regeringen siger, at alle folk skal af hus for at stemme her, og det tvivler jeg meget på. Så stiller sagen sig anderledes, men jeg forstod, at regeringen ikke gør det.

Det vil sige, at der intet er til hinder for, at der efterfølgende kan føres højesteretssag i forhold til det her. Jeg vil også selv anse det for vigtigt, at den mulighed er der.

Jeg vil sige, at vores tilslutning ikke er afhængig af det her. Vi tager en politisk stilling til det. Vi er politisk enige i, at Nicetraktaten er en forudsætning for, at vi får en østudvidelsesproces i gang, at vi får videreført forhandlingerne, og som vi overhovedet kan vurdere det, er de positive ting altså større end de negative.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er en enkelt kort bemærkning fra hr. Keld Albrechtsen, og nu har hr. Thulesen Dahl også meldt sig.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Men jeg må spørge hr. Holger K. Nielsen, hvorfor hr. Holger K. Nielsen har den opfattelse, at et eventuelt irsk nej til Nicetraktaten er usandsynligt. Jeg ved, at der i Irland er mange, der siger: Hvorfor skal vi stemme for mere magt til de store lande? Hvorfor skal vi stemme for alle de forringelser, der er i Nicetraktaten? Hvad får Irland ud af at sige ja til en traktat, der bare koncentrerer magten i Bruxelles osv.? Det er en debat, der naturligtvis er i gang i Irland, og derfor er det da ikke sikkert, at den bliver vedtaget i Irland. Men vil det forsinke udvidelsen, vil jeg spørge hr. Holger K. Nielsen? Det tror jeg ærligt talt ikke.

For det, der jo ligger i vejen for udvidelsen, er alle de store spørgsmål, som man ikke gjorde en pind ved i Nice. Det er økonomien, det er den fri bevægelighed af arbejdskraften, det er de ydre grænser i Schengen – alle de ting, jeg har nævnt. De tager under alle omstændigheder betydelig længere tid at løse, end man havde forestillet sig på forhånd.

Så jeg tror ikke, det medfører nogen forsinkelser. Ville det så ikke være rimeligt, at vi sagde, at

der i hvert fald ikke skal være nogen dansk ratifikation af Nicetraktaten under nogen omstændigheder, før man har stemt i Irland? Det ville da være helt urimeligt, hvis man her i Folketinget ratificerede Nicetraktaten på et tidspunkt, hvor den irske befolkning endnu ikke har taget stilling.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kristian Thulesen Dahl for en kort bemærkning og derefter fru Charlotte Antonsen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne takke hr. Holger K. Nielsen for svaret i forhold til det her med de fem sjettedeles flertal, og jeg kan forstå, at SF's svar er, at vi clearer os ud af problemet, så derfor bliver det ikke aktuelt. Og det er fair nok at fastslå, at der ikke vil være en situation med fem sjettedeles flertal her i Folketingssalen, når man stemmer ved tredjebehandlingen, og derfor vil der ikke være noget problem i den sammenhæng. Det er jo det svar, hr. Holger K. Nielsen gav.

Men mit spørgsmål går så i forhold til den første del af det, jeg spurgte hr. Holger K. Nielsen om, nemlig om man vil gøre nogle af de ting, man går og har som sympatiske synspunkter til det her, til et krav i forbindelse med den endelige stemmeafgivelse. Det er selvfølgelig specielt i forhold til folkeafstemningssituationen. For der er jo ingen tvivl om, at hvis SF sagde, at man kun stemmer ja til den her Nicetraktat, hvis det efterfølgende bliver godkendt ved en folkeafstemning, jamen så ville der være lagt et meget, meget stort pres på regeringen for at give os den folkeafstemning.

Men i og med at SF siger, at man stemmer for under alle omstændigheder, så er det pres taget af regeringen. Det er derfor, at det godt lidt kan tolkes som en gratis omgang, når SF gør meget ud af, at man vil anbefale sådan en folkeafstemning og også gjorde det, da man offentliggjorde det fra sit møde i sin tid.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det dér med SF's pres på regeringen synes jeg da er mange meningsmålinger siden. Men jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen. Jeg er faktisk lidt enig i det, hr. Thulesen Dahl sagde om en gratis omgang. For er det ikke korrekt, at ønsket fra SF om en folkeafstemning først kom længe efter, at det stod klart, at der var

et massivt flertal her i Folketinget, der ikke ønskede en folkeafstemning?

Det andet, jeg gerne vil spørge om, er: Hvad skal der egentlig til, før SF i politiske spørgsmål ønsker en folkeafstemning? Nu nævnte hr. Holger K. Nielsen selv, at det var meget kompliceret juridisk, og at vi i hvert fald skulle have én uvil dig undersøgelse ud over den undersøgelse, vi har fået fra regeringen.

Er det et krav, at det skal være meget juridisk kompliceret, før vi sender tingene til folkeafstemning? Hvorfor har SF f.eks. ikke ønsket pinsepakken til folkeafstemning? Den har da meget større betydning for de enkelte familier. Det har da langt større betydning for den enkelte dansker, hvis ejendomsudgiften pludselig stiger med op mod 50 pct. i løbet af ganske få år.

Men hvad er folkeafstemningspolitikken fra SF?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Det vil vi jo så få at høre nu. Hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ifølge grundloven kan man altså ikke sende spørgsmål om skatter og afgifter til folkeafstemning, vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, så jeg vil anbefale, at Venstres EU-ordfører tager et grundkursus i LOF om grundloven. Det kunne måske fremme debatten her i Folketinget.

Hr. Keld Albrechtsen nævner Irland. Hvorfor skal Irland da blandes ind i det her? Det fatter jeg altså ikke en lyd af. På nejsiden har vi da altid kritiseret, når Prodi, Delors og alle de andre i sin tid kom og blandede sig i den danske debat. Hvorfor skal Irland så pludselig blandes ind i det her og gøres til en forudsætning for vores politiske stillingtagen? Jeg synes da, at det er umodent, at man ikke kan tage stilling, uden at man ved, hvad irerne siger.

Hvis irerne siger nej, vil det komplicere ganske, ganske kraftigt. Det er jeg fuldstændig enig i. Det vil forsinke processen. Det vil være beklageligt. Men hvorfor skal vi af den grund begå det samme fejltrin, som irerne gør? At man skal være flere om et fejltrin, det synes jeg virkelig ikke, jeg kan forstå noget som helst af, og derfor må jeg stadig væk afvise det. Vi tager politisk stilling til det her helt uafhængigt af, hvad irerne gør, og den måde, de nu gør det på.

Så siger hr. Kristian Thulesen Dahl, at vi kan lægge et pres på regeringen. Det ved jeg ikke om

vi kan. Det er sådan kørt op i pressen, at SF næsten kan bestemme det hele omkring de her ting. Vi har desværre kun 13 mandater, og jeg håber, vi får flere næste gang, men man ved det jo ikke. Der kommer også et valg på et eller andet tidspunkt, hvor vi jo får det undersøgt.

Men jeg håber da på, vi får flere, og at vi kan presse regeringen mere næste gang, men vi har altså kun 13 mandater, og vores stillingtagen er ikke afhængig af, om der bliver folkeafstemning eller ej.

Vi mener, det ville være klogt at tage en folkeafstemning. Det har vi argumenteret politisk for, og det er ingen gratis omgang. Det er en politisk stillingtagen, vi har taget. Vi synes, det ville være klogt at tage en folkeafstemning om det her, fordi man specielt efter ØMU-afstemningen i september har enorme folkelige problemer omkring EU-politikken, og det må man tage langt mere alvorligt, end mange her i Folketingssalen gør. Derfor er vi i en særlig situation.

Jeg har ikke noget generelt svar på, hvornår vi skal have folkeafstemning om EU-spørgsmål. Det skal vi efter min mening ikke i alle tilfælde, men med store traktater og vigtige spørgsmål synes jeg, at det er klogest at have sikkerhed for et klart folkeligt mandat bag den pågældende politik.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Så er der lige nogle korte bemærkninger.

Først hr. Keld Albrechtsen og hr. Claus Larsen-Jensen og fru Charlotte Antonsen. Det er dem, jeg har noteret.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal gerne forklare hr. Holger K. Nielsen, hvorfor det er klogt at vente på Irland og evt. andre lande, som vil tage stilling til Nicetraktaten. Hvis der f.eks. bliver en folkeafstemning i Irland, og det ender med et nej, så skal der naturligvis en helt ny dagsorden til for Europa, for så kan den Nicetraktat, der ligger, ikke gennemføres, og da vil det ikke være en hjælp, hvis Danmark er gået ind og har sagt ja til Nicetraktaten.

Der ville det være en hjælp, hvis Danmark melder ud og siger: Nu venter vi og ser, hvad befolkningerne siger rundtomkring, hvor de har en mere demokratisk fremgangsmåde end her i Danmark. Og så kan man gå ind og være med til at løse et problem efterfølgende. Man kan sætte en ny europæisk dagsorden, f.eks. indbyde alle lande i Europa til drøftelser og ikke bare de 12,

man har udvalgt privilegeret til at deltage i forhandlingerne med EU.

Der er mange ting, der så skal gøres anderledes, og det får man da en enestående chance for. Derfor synes jeg da ikke, der er nogen klogskab i at hastebehandle Nicetraktaten her i Danmark.

Lad os nu få god tid til også at diskutere den med den danske befolkning, og jeg går ud fra, at hr. Holger K. Nielsen under alle omstændigheder er enig i det. Så det er blot en forklaring på, hvorfor jeg synes, det er kloget at vente på de andre.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil sige til hr. Holger K. Nielsen, at der kan være visse fejltrin, som det er rart at være mindst til, men det har ikke noget med politik at gøre.

Og jeg vil så sige, at jeg egentlig ville efterlyse et svar fra hr. Holger K. Nielsen, for hvis man lægger så stor vægt på, at udvidelsen ikke udskydes, hvad er så ideen i egentlig selv at ville udskyde den med ekstra juridiske undersøgelser og en folkeafstemning og med den risiko, det indebærer?

Så nytter det ikke noget, at hr. Holger K. Nielsen efterfølgende også siger, at det nok er, fordi vi er bange for demokratiet og inddragelse af folk og det at spørge folk, at vi ikke vil have en folkeafstemning. Det er slet ikke den diskussion.

Det, jeg spørger om, er, at når nu SF gerne vil have den folkeafstemning, og det jo også medfører en risiko for et nej, hvad har SF så egentlig af politik i forhold til, hvad det ville have af konsekvenser i forhold til den europæiske udvikling, udvidelsen og Danmarks rolle i Europa? For hele systemet ville jo blive sat i stå i en sådan situation i forhold til, at vi ikke kunne få ratificeret Nicetraktaten.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er jo i og for sig lidt synd for hr. Holger K. Nielsen. Når SF nu endelig siger ja til en traktatændring, så roder SF sig samtidig ud i alt det her med folkeafstemninger, som så gør, at vi måske fokuserer på noget andet end på det nye ja fra SF, som i hvert fald ja-partierne jo egentlig burde være begejstrede for.

Jeg vil nu alligevel gerne fortsætte med at drøfte folkeafstemninger med SF, for det, jeg kan forstå, er, at hr. Holger K. Nielsen siger folkeafstemning ved store traktatændringer og andre

emner, hvor der, om jeg så må sige, er folkelige problemer. Har SF andre ønsker om folkeafstemninger, hvor der er uenighed mellem befolkningen og politikerne? Er det en ny linje, man vil ind på, hvor man forlader det repræsentative demokrati? Hvad er det, der gør, at denne traktat er så betydningsfuld i forhold til befolkningen, at den kræver, at man spørger den ved en folkeafstemning? Er der ikke en lang række andre danske spørgsmål, som har langt, langt større betydning for befolkningen i deres hverdag?

Jeg savner altså et svar fra SF, medmindre vi bare skal stå tilbage og se på, at det er en gratis omgang i et forsøg på at takkes befolkningen i en periode, hvor det er lidt populært at tale om folkeafstemninger, hver gang der er et politisk problem.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det sidste tror jeg er helt forkert. Jeg tror da ikke, at det er specielt populært at have flere folkeafstemninger om EU. Det tror jeg bestemt ikke det er.

Så vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, at jeg ikke synes, at det er spor synd for SF. Men hvis jeg fik et stort knus af fru Charlotte Antonsen, så ville jeg virkelig synes, der var problemer. Det må jeg helt ærligt indrømme. Så lad os bare holde distancen stadig væk. Uha – det har jeg det bedst med.

Hr. Claus Larsen-Jensen siger, at vi med vores krav om folkeafstemning og juridiske undersøgelser vil udskyde udvidelsen. Det holder jo ingen steder. Det er en manglende ratifikation af traktaten, der vil give problemer.

Hr. Claus Larsen-Jensen ved jo udmærket godt, at ratifikationsprocessen tager forskellig tid i de forskellige lande. Og det er ikke, om det tager et halvt år fra eller til, der gør forskellen dér, og derfor vil det ikke udskyde noget som helst. Problemet er, hvis det bliver et nej, for så er det et problem her i Danmark eller i Irland. Derfor har vi støttet traktaten. Vi støtter traktaten af denne grund. Men det skal også gøres ordentligt, og vi skal have i bagehovedet, at der skal være folkelig opbakning bag det.

Jeg synes, det er vigtigt at have sikkerhed for en folkelig opbakning bag østudvidelsen. Jeg synes altså, det er vigtigt. Jeg kan ikke forstå dem, der er bange for dét, for det er den vigtigste europæiske dagsorden i øjeblikket, og den dags-

orden bør vi også kunne diskutere med befolkningerne.

Hr. Keld Albrechtsen er helt sikker på, at hvis det bliver et nej i Irland, vil der som en fugl Fønix af asken opstå en helt ny europæisk dagsorden, hvor befolkningerne vil blive inddraget.

Det er altså ikke sikkert, at det går sådan, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen. Der er jo ingen, der siger, at denne fugl Fønix vil opstå af asken på den måde. Hvorfor skulle prioriteringerne være helt, helt anderledes? Og kunne hr. Keld Albrechtsen ikke forestille sig, at den skepsis i forhold til udvidelsen, der jo er i en række lande, også i det her Folketing blandt nogle partier, men især i en række andre lande, bliver brugt til, at man blokerer for den nødvendige sikkerhedspolitiske udvikling, som vi i hvert fald støtter meget.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Det lyder som om, at vi ikke vil demokratiet og ikke vil spørge befolkningen. Jeg vil gerne spørge hr. Holger K. Nielsen, om han ikke er enig i, at Amsterdamafstemningen jo i realiteten var en afstemning, der også handlede om udvidelsen. Det, der var problemet med Amsterdam, var, at der var noget, der ikke blev færdiggjort, og at det i virkeligheden var det, der blev færdiggjort med Nicetraktaten, og at det er det tekniske og de sidste detaljer, altså færdiggørelsen af Amsterdamtraktaten, som muliggør udvidelsen? Men er det ikke rigtigt, at vi i realiteten har haft en folkeafstemning?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg kan ikke holde mig, for jeg synes, debatten med SF bliver mere og mere interessant. For SF's og hr. Holger K. Niensens argumentation nu er jo nærmest det modsatte af det, SF argumenterede med i 1992, da man sagde nej til Maastrichttraktaten. Dengang argumenterede man for, at man bare kunne lave det hele om. Hvis man fik et nej i Danmark, så kunne vi bare lige gå ind og få lavet det hele om. Så jeg må sige, at det er flot. Det er flot, at man i den grad lægger sig op ad Venstres jalinje til EU nu. Så har man lidt øregas og lidt politiske finter ved at komme med den der mærkelige folkeafstemning, som man ikke rigtig kan argumentere for.

Men det er faktisk, så vidt jeg kan høre det, et meget stort skridt for SF, og det vil jeg da gerne kvittere for.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er lidt i samme boldgade, for specielt hr. Holger K. Niensens bemærkning om, hvad der vil ske, hvis det bliver et nej i Irland, leder jo tanker hen på nøjagtig de synspunkter, der blev gjort gældende fra japanierne i 1992 om, at det ikke ville ændre en tøddel, og at det ikke ville ændre noget som helst.

Alligevel må man jo – og det må vi andre jo også respektere set tilbage i tiden – konstatere, at det da har givet en anden diskussion, at det blev et nej i 1992 i Danmark. Det var ikke betydningsløst.

På samme måde skal vi da, hvis det bliver et nej i Irland, hvad der nok ikke er stor sandsynlighed for på nuværende tidspunkt, udnytte den situation til at prøve at sætte en anden diskussion i gang i EU.

Jeg håber da, at hr. Holger K. Nielsen kan finde nogle af de tanker og udtalelser omkring det, som kom til udtryk hos SF tidligere.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det sidste er jeg da fuldstændig enig i. Det er da indlysende nok, at hvis det bliver et nej i Irland, og vi skal starte forfra igen, så må vi jo have vores bud på det og ligesom få det bedst mulige ud af det. Det er jeg fuldstændig enig i.

Jeg anser det bare ikke for nogen optimal situation, for jeg mener, at udvidelsen risikerer at lide skibbrud ved det. Det er forskellen mellem i dag og 1992, kan man sige, nemlig at udvidelsen er så langt fremme og er så vigtig, at det er det afgørende for os. Det er derfor, vi prioriterer det her så højt. Vi prioriterer udvidelsen kraftigt.

Men hvis det bliver et nej i Irland, må vi så tage udgangspunkt i det og forsøge at sætte en ny dagsorden, og det er også muligt, vi kan det. Det skal jeg ikke udelukke. Men det må vi så forsøge på.

Til Amsterdamtraktaten og udvidelsen: Nej, jeg er ikke enig med hr. Claus Larsen-Jensen i, at Amsterdamtraktaten var en udvidelsestraktat. Det har også vist sig siden hen, at det, vi sagde før afstemningen i 1998, var, at det her ikke er udvidelsestraktaten. Der vil komme nye traktater, før udvidelsen kan blive gennemført.

Jeg mener, at Nicetraktaten er det. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at Nicetraktaten er udvidelsestraktaten. Den er en forudsætning for, at man kan videreføre forhandlingerne, og at man kan få forhandlingerne til at komme i havn. Der-

for er den vigtig for os. Og den indeholder ikke de negative ting, som vi på et tidspunkt var bange for, at den ville indeholde. Den er ikke perfekt, der er bestemte problemer i den, men de problemer kan ikke retfærdiggøre, at vi sætter bremsen i i forhold til udvidelsen. Derfor siger vi ja til Nicetraktaten.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Selv om nogle ordførere i indledningen forsøgte at sige, at denne her debat var unødvendig, så synes jeg, debatten indtil nu har afsløret, at det er den ikke.

Der er så meget stof at diskutere i forbindelse med Nicetraktaten, at der er rigeligt stof både til den her forespørgselsdebat og også til egentlig ratifikationsbehandling efterfølgende.

Det første, jeg vil sige på Dansk Folkepartis vegne i den her sammenhæng, er, at vi føler os rimelig sikre på, at der er en grundlovsproblematik, som man skal iagttage helt anderledes seriøst end det, regeringens Justitsministerium har gjort indtil nu. Det har, kan man sige, været bestilt arbejde, for man har skullet overvåge forhandlingerne løbende og sige til, hvis der var noget, man ikke kunne argumentere for holdt sig inden for grundlovens rammer, så man undgik folkeafstemning og suverænitetsafgivelsesspørgsmålet. Så vi mener, at det var helt klart logisk, hvad Justitsministeriet måtte nå frem til i den redegørelse, det har givet Folketinget.

Vi mener, der er grundlovsproblematik, når det drejer sig om Kommissionens fremtidige sammensætning, hvor vi i Nicetraktaten med den protokol, der har været henvist til, gør det klart, at Danmark på et senere tidspunkt forpligter sig til at lave en ordning, hvor vi ikke længe har en kommissær fast.

Vi mener, der er grundlovsproblematik i forhold til domstolskompetencen på patentretlighedsområdet, hvor vi ikke føler os på sikker grund i forhold til regeringens argumentation om, at det tager man stilling til på et senere tidspunkt. Det bliver skrevet ind i traktaten, at man kan lave det efter de retningslinjer, der står, og så føler vi, det er nu, vi skal diskutere suverænitetssspørgsmålet i forbindelse med det.

Vi føler, der er grundlovsproblematik at iagttage i forhold til de mange nye flertalsafgørelsesområder, hvor vi vel aldrig tidligere har taget en egentlig substansdrøftelse af, om det kan

være rigtigt, at man kan gå fra enstemmighed til flertal på en lang række områder, uden at det på nogen måde berører spørgsmålet om Danmarks suverænitæt.

Jeg tror, at for almindelige mennesker er det i hvert fald ganske forståeligt, at hvis man skal træffe afgørelser i enstemmighed i dag og i morgen ikke med enstemmighed, men med flertal, så mister man fra i dag til i morgen noget suverænitæt over den beslutning, der skal træffes.

Så der er problemstillinger her, man må tage i betragtning, og det betyder også, at vi føler med den her argumentation, at der må sættes et uvildigt arbejde i gang med det her spørgsmål. Vi støtter derfor de initiativer, der tages også i forbindelse med ratifikationsprocessen for at få et uvildigt stykke arbejde sat i gang, der kan se på det her spørgsmål.

Jeg har tidligere henvist til Peter Vesterdorf, som har nogle bekymringer i forhold til Kommissionen, og jeg synes, det er noget, som jafolkene må tage mere seriøst, end det er kommet til udtryk nu.

Man kan også omvendt sige, når man ser Nicetraktatens omfang, at hvis der ikke er en grundlovsproblematik at iagttage, så kan man begynde at diskutere, hvad i alverden vi har grundloven for. Altså hvis grundloven ikke skal sætte nogle rammer for vores nationale demokrati, sikre, at man ikke stille og roligt tømmer nationen for indhold og på den måde undergraver Danmark som selvstændig nation, hvad skulle man så tro, man havde grundloven for.

Så har der været en diskussion om det med folkeafstemninger, og jeg skal sige, at vi føler, det er helt i tråd med grundlovens ord, at et folketingsflertal naturligvis til hver en tid kan afholde en vejledende folkeafstemning og spørge befolkningen til råds, når man føler, det er en god idé at inddrage befolkningen, og uanset om man når frem til, at man har en § 20-situation med Nicetraktaten, så vil vi selvfølgelig foreslå, at vi tager sådan en folkeafstemning.

Endelig skal jeg sige om statsministerens indgangsreplik, hvor han sagde – og det er jo altid dejligt, når statsministeren går uden for sit talepapir og taler sådan åbenhjertigt – at vi skal deltage i det her nye spirende demokrati, at det var ord, der for mig understregede, at det, statsministeren, regeringens og Folketingets flertal er i gang med, er at lave en ny statsdannelse i EU og i Europa på bekostning af de enkelte nationalstater, som derefter mest rigtigt skal betegnes som delstater.

Det understregede denne her statsdannelse, og det understregede også med den nye demokratikegang, at Østrigsanktionerne måske ikke var en enlig svale, men at det er den måde, man vil agere på over for de her såkaldte delstater, som man kan betegne dem i det efterfølgende tidsforløb.

På baggrund af det her skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget finder, at det med EU's udvikling bliver stadig sværere at tale om selvstændige suveræne lande, der samarbejder i EU på afgrænsede områder, som ellers er forudsætningen for Danmarks medlemskab af EU, konstateres det:

- at der skal igangsættes et uvildigt udredningsarbejde om EU's - herunder Nicetraktatens - forhold til grundloven, således at Justitsministeriets redegørelse om Nicetraktatens forhold til grundloven ikke står alene, samt
- at Folketinget for at inddrage befolkningen mest muligt i EU's udvikling fastslår, at traktatændringer med virkning for Danmark alene gennemføres efter befolkningens accept ved en folkeafstemning.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 67).

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg har to spørgsmål til hr. Kristian Thulesen Dahl. Det første går på, hvad Dansk Folkepartis holdning til grundloven rent faktisk er, mere specifikt, hvad Dansk Folkepartis holdning er til grundlovens § 20, stk. 1 og stk. 2, for som jeg hører hr. Kristian Thulesen Dahl, skal vi bare glemme de eksisterer og så sige, at de ting, vi har lyst til at sende til folkeafstemning, skal vi bare sende til folkeafstemning, uanset hvad der ellers står i grundloven, for hr. Kristian Thulesen Dahl har jo fuldstændig ret i, at Folketinget i en hvilken som helst situation kan gøre, som det passer det.

Det er så et spørgsmål om, hvor højtideligt man tager grundlovens fædre, og jeg vil godt

høre nogle bemærkninger om, hvad der efter Dansk Folkepartis opfattelse skal til, for at tingene skal til folkeafstemning.

Det andet spørgsmål stilles, fordi det undrer mig lidt, at jeg hørte, hr. Kristian Thulesen Dahl sige, at det ikke var godt nok belyst, hvordan grundlovens paragraffer egentlig skulle tolkes med hensyn til det med at gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal.

Hvad er det præcis, hr. Kristian Thulesen Dahl ikke mener er ordentlig belyst? I den redegørelse, der er kommet fra Justitsministeriet, er der faktisk en ganske nøje gennemgang af lige præcis den her problemstilling, bl.a. af den grund, at det er noget, vi mange, mange gange tidligere har skullet tage stilling til i Folketinget. Så jeg vil gerne høre præcist, hvad det er juridisk, hr. Kristian Thulesen Dahl finder ikke er godt nok belyst på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg synes også, hr. Thulesen Dahl taler udenom, for de kriterier, som hr. Thulesen Dahl mener skal være afgørende for, at vi skal afholde en folkeafstemning om Nicetraktaten, er jo, som det blev sagt, Kommissionens fremtidige sammensætning.

Der vil jeg gerne spørge hr. Thulesen Dahl, om hr. Thulesen Dahl ikke er enig i, at Danmark fortsat har en kommissær. Er det ikke det, der står i Nicetraktaten? Der er altså ikke nogen ændringer på det punkt.

Med hensyn til patentrettigheder: Er hr. Thulesen Dahl ikke enig i, at der ikke sker nogen ændringer vedrørende patentrettigheder som følge af Nicetraktaten? Det er rigtigt, at der måske kan komme et forslag på et senere tidspunkt. Men mener hr. Thulesen Dahl virkelig, at det er klogt, at vi allerede nu skal afholde en folkeafstemning om patentrettigheder, om et forslag, som vi overhovedet ikke har set og ikke kender indholdet af? Jeg forstår det ikke.

Til sidst: Hvad er det for overgange fra enstemmighed til flertal, som bekymrer hr. Thulesen Dahl? Er det procesreglementet for Domstolen? Er det procesreglementet for retten i første instans? Er det godkendelse af revisionsretten for forretningsordenen? Hvad er det, som hr. Thulesen Dahl mener ville kunne bære en folkeafstemning? Hvad er det? Det har jo ikke noget med befolkningen at gøre. Det er jo, fordi hr. Thulesen Dahl vil ud af EU.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):
Ja, og så hører vi hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Lene Espersen: Jeg tror, der er noget helt grundlæggende her, vi skal have sat på plads.

Grundloven definerer nogle forpligtelser for Folketinget, definerer nogle områder, hvor man, hvis man ikke har flertal, f.eks. på fem sjettedele når vi taler om suverænitetsafgivelse, skal spørge befolkningen, hvis man vil gennemføre f.eks. suverænitetsafgivelse.

Altså grundloven sikrer, kan man sige, på den måde, at vilkårlige flertal ikke bare sådan går for langt af sig selv, og det er sundt og fornuftigt. Men at det på nogen mulig måde skulle være i strid med grundloven, at Folketingets flertal derudover vælger at sige, at det ønsker befolkningen inddraget i EU-spørgsmål, ønsker i højere grad end det, man er tvunget til efter grundloven, at spørge befolkningen, om den ønsker at afgive mere magt til Unionen, er en påstand, som jeg har meget svært ved at følge.

Efter vores opfattelse kan et flertal her i Folketinget altid spørge befolkningen, om den ønsker at gå videre, og det er også derfor, at vi – uanset der ikke blev diskuteret suverænitetsafgivelse i 1986, eller det blev diskuteret, men det var der ikke tale om – ikke føler, at det var suverænitetsafgivelse befolkningen blev spurgt om. Man lavede en vejledende folkeafstemning, som partierne forpligtede sig til at følge, og vi føler altså ikke, at den daværende statsminister på nogen måde brød grundloven, hvad man ellers må tolke at fru Lene Espersen åbenbart mener.

Med hensyn til det med fra enstemmighed til flertal siger fru Lene Espersen, at Justitsministeriet har lavet et ganske omfattende stykke arbejde.

Ja, det har altid været Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlovsproblematik, suverænitetsafgivelse, at § 20 ikke skal iagttages, når vi går fra enstemmighed til flertal, fordi det er, når området er overgået til EU, at suverænitetsafgivelsen sker. Det vil vi gerne anfægte, det vil vi gerne have en anden vurdering af. Vi føler os ikke på så sikker grund som fru Lene Espersen, hvad angår det Justitsministeriet har skrevet, og må jeg minde om – det har andre også gjort tidligere – at vi var nogle, der valgte at stole på Justitsministeriet i forbindelse med Tvindlovgivningen. Det skulle vi jo ikke have gjort.

Så vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, som siger, at Danmark jo fortsat har en kommissær: Jamen Nicetraktaten, og det har jeg redegjort for heroppefra flere gange, forpligter Danmark og de øvrige medlemslande til, at når man er 27 medlemslande, skal man lave en rotationsordning, hvorefter alle lande ikke har en kommissær.

Og med hensyn til patentrettigheder føler vi altså, at det er et forsøg på at undgå en diskussion om reel suverænitetsafgivelse, at man skubber dem hen.

Og med hensyn til fra enstemmighed til flertal vil jeg bare sige, at der er 39 områder, hvor man overgår til flertal. Det er ganske meget. Og der er også for os at se nogle områder, hvor man overgår til flertal, hvor vi er dybt bekymrede over det og gerne vil bevare enstemmigheden.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg må så konkludere, at hr. Kristian Thulesen Dahl åbenbart ikke rigtig ønsker at svare på de spørgsmål, som jeg stillede hr. Kristian Thulesen Dahl.

Men jeg er da glad for, at hr. Kristian Thulesen Dahl bekræfter, at hr. Poul Schlüter ikke tidligere har brudt grundloven. Det mener jeg bestemt heller ikke hr. Poul Schlüter har, og at lave en vejledende folkeafstemning er jo altid et privilegium, som regeringen kan vælge at sige, at det har den lyst til.

Men den diskussion, vi har i dag, er om forholdet mellem Nicetraktaten, grundloven og suverænitetsafgivelse, og der synes jeg, det er nogle ganske interessante bemærkninger, der kommer fra hr. Kristian Thulesen Dahl, om, hvordan Dansk Folkeparti fortolker grundloven, ikke mindst set i relation til, at Dansk Folkeparti jo ellers gør meget ud af at vogte om grundloven.

Men vi fik jo altså ikke præcis svar fra hr. Kristian Thulesen Dahl på spørgsmålet om det her med den manglende redegørelse om enstemmighed og kvalificeret flertal. Vi hører nu, at Dansk Folkeparti åbenbart ikke er tilfreds med den redegørelse, der er kommet fra Justitsministeriet. Hvad er det præcis, der ikke er godt nok belyst igennem de sidste 30 års juridiske diskussion om det her spørgsmål? Hvad er det præcis, Dansk Folkeparti synes er et problem? Hvad er det for områder? Vi får bare at vide, det er et problem, at der kommer kvalificeret flertal på flere områder. Hvad er det for områder? Er det med hensyn til strukturfondene, at Dansk Folke-

parti ikke ønsker, der fremover skal vedtages ting med kvalificeret flertal?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det lyder jo meget dramatisk, når man hører hr. Thulesen Dahl, der taler om dybtgående ændringer, og hvad ved jeg.

Nu har vi en ny traktat, og ideen med debatten i dag er vel bl.a., at vi på grundlag af den traktat, der faktisk er vedtaget, diskuterer emnerne, og når hr. Thulesen Dahl siger, at man fra Dansk Folkepartis side gerne vil have en folkeafstemning, så går jeg ud fra, at det er sådan cirka nu, man ønsker folkeafstemning.

Vi taler ikke om, når EU er blevet 27 medlemmer, og vi taler heller ikke om om 3 år, når vi har en eller anden patentkonvention. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Thulesen Dahl: Hvad er det i dag i traktaten, som hr. Thulesen Dahl vil spørge befolkningen om?

Altså hr. Thulesen Dahl plejer nu nok at kunne formulere sig folkeligt, og det er vel lidt frækt over for befolkningen bare at sige: Nu skal I stemme ja eller nej til Nicetraktaten.

Kan hr. Thulesen Dahl ikke sådan konkretisere lidt, formulere lidt mere folkeligt, hvad det er, hr. Thulesen Dahl mener, befolkningen skal stemme nej til?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg var næsten ved at falde helt hen og drukne i hr. Thulesen Dahls ivrige talestrøm, men så hørte jeg til sidst, han sagde, at der var masser af punkter, hvor Dansk Folkeparti var dybt bekymret over overgangen fra enstemmighed til flertalsafgørelser. Så er mit næste spørgsmål da, at jeg vil bede om at høre, hvad det er for nogle punkter, hr. Kristian Thulesen Dahl er så bekymret over. Kan vi ikke få nogle eksempler, så vi kan dele bekymringen med Dansk Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er da godt, der er noget, der får fru Elisabeth Arnold til at vågne op og følge debatten, når hun nu var ved at slumre helt hen, som hun sagde.

Jeg vil først sige til fru Lene Espersen, at med hensyn til grundloven har jeg forsøgt at redegøre for, så det skulle stå lysende klart, at grundloven efter vores opfattelse giver nogle forpligtel-

ser til, hvornår man skal spørge, men giver selvfølgelig ikke et forbud mod, at et flertal vælger at stille yderligere spørgsmål til befolkningen ved vejledende folkeafstemninger.

Det, vi argumenterer for her, er, at uanset om man når frem til en grundlovsproblematik i forhold til Nicetraktaten, mener vi, Nicetraktaten bør afgøres ved en folkeafstemning. Det er jo også derfor, vi siger, at vi ikke mener, man tidligere har brudt grundloven, når man har afholdt en.

Så går man fra enstemmighed til flertal på en lang række områder, og det er fuldstændig rigtigt, at man i årevis har tolket det således, at det ikke er tale om suverænitetsafgivelse, når man går fra enstemmighed til flertal, men vi synes, det er en dybt forunderlig situation.

Vi synes, det er en dybt forunderlig situation, at man ikke taler om suverænitetsafgivelse, når man reelt ved, at der er tale om, at man afgiver selvbestemmelse, fordi vi nu ikke længere kan blokere for en given beslutning, men kan blive stemt ned.

Når jeg kigger tilbage, føler jeg egentlig ikke, der har været nogen grundlæggende debat, der virkelig tager fat i det spørgsmål, og derfor vil vi gerne rejse det spørgsmål i forbindelse med Nicetraktaten, fordi der på en lang række områder her er overgang til flertal.

Så er der nogle, der efterlyser at få de her områder, men jeg må henlede ordførernes opmærksomhed på, at det følger klart og tydeligt af lovforslaget, vi skal behandle her senere, præcis på hvilke områder der er hel overgang, og på hvilke der er delvis overgang.

Et af de områder, som vi selvfølgelig er dybt bekymrede over, er art. 214, stk. 2, hvoraf det fremgår, at man fremover med kvalificeret flertal vælger formand for Kommissionen, og man med flertal vælger medlemmer af Kommissionen, hvor det altså bliver på den måde, at et lands indstilling af kommissær kan blive nedstemt af de andre lande.

Det er jo fint i tråd med det, man ellers ønsker at gøre med Kommissionen, når man efter nogle år også ønsker et rotationsprincip, så Danmark slet ikke fast har en kommissær, at man også overlader til de andre lande i højere grad at bestemme, hvem Danmark skal have.

Det er ét eksempel på et område, hvor vi synes, det er dybt bekymrende at gå fra enstemmighed til flertal.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

På den ene side siger Dansk Folkeparti, jamen det og det har vi mulighed for inden for rammerne af grundloven, men på den anden side hører vi også Dansk Folkeparti her fra talerstolen sige, at man er meget utilfreds med den fortolkning, der er af hele diskussionen om at gå fra enstemmighed til kvalificeret flertal. Man kan jo ikke tolke det anderledes end hen ad, at Dansk Folkeparti rent faktisk ønsker grundloven ændret, for åbenbart er det for Dansk Folkeparti så afgørende, at når man går fra enstemmighed til kvalificeret flertal, overgiver man så meget yderligere myndighed, at der er tale om en reel suverænitetsafgivelse.

Det er jo præcis det, som hr. Kristian Thulesen Dahl netop har sagt, og derfor skal spørgsmålet være til Dansk Folkeparti: Hvis det er så stort et problem for Dansk Folkeparti, har Dansk Folkeparti så tænkt sig at fremsætte et forslag til ændring af grundloven, så den kommer i overensstemmelse med det, der er Dansk Folkepartis synspunkter på det her område?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Når hr. Thulesen Dahl nægter at svare på vores spørgsmål, bliver det jo mere og mere tydeligt, at der simpelt hen ikke er nogen fornuftig forklaring på, hvorfor man skulle holde en folkeafstemning. Hr. Thulesen Dahl kan jo ikke komme med et godt eksempel på ét spørgsmål, som virkelig kan komme til at berøre befolkningen.

Når vi så spørger om overgang fra enstemmighed til flertal, så går hr. Thulesen Dahl herop og tager en helt anden diskussion, nemlig om, hvorvidt det er de enkelte lande, der udpeger deres kommissærer, eller om det er nogle andre, og der ved vi jo, og hr. Thulesen Dahl ved det i øvrigt udmærket godt, at på det her område er det naturligvis det enkelte land, den enkelte regering, der udpeger landets kommissærer. Sådan er det stadig væk. Der er ikke et eller andet Europa-Parlament eller nogen andre, som udpeger kommissærerne.

Hr. Thulesen Dahl skal komme til sagen og lade være med at tale udenom: Hvorfor skal befolkningen have en folkeafstemning? Hvad er det, den skal stemme om? Hvorfor mener hr. Thulesen Dahl, man skal stemme nej til Nicetraktaten? Lad os få noget substans fra hr. Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det eksempel, hr. Kristian Thulesen Dahl nævnte med formanden for Kommissionen, som skulle kunne vælges med flertal, vil altså sige, at hr. Kristian Thulesen Dahl ønsker en folkeafstemning, hvor den danske befolkning skal tage stilling til, om den synes, det er rimeligt, at kommissionsformanden skal kunne vælges med kvalificeret flertal. Det vil sige, at han vil kaste befolkningen ud i en folkeafstemning alene for at tage stilling til, om det er fornuftigt, at man ved flertalsafgørelser vælger en formand for en forsamling af demokratiske landes repræsentanter.

Hvordan vil hr. Kristian Thulesen Dahl bære sig ad med at føre en kampagne om det spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Svaret til fru Lene Espersen er et nej. Vi ønsker ikke at fremsætte et forslag om at ændre grundloven. Vi føler, at grundloven er god, og vi føler, at Folketinget burde bruge den mulighed, som Folketinget har efter grundloven, til at afholde vejledende folkeafstemninger. Det er også derfor, vi tidligere har taget initiativ her i Folketinget til, at vi simpelt hen lavede en lovgivning, der regulerede muligheden for flere folkeafstemninger, også på vælgerinitiativ. Vi ville gerne have, at et vist antal vælgere kunne kræve en folkeafstemning. Grundloven gør jo ikke, at vi ikke har mulighed for det, det ville sådan set bare kræve, at der var et flertal her i Folketinget, der ville gennemføre det. Det er der så ikke nu, bl.a. fordi jeg har forstået, at De Konservative er modstandere af det, men vi kan da håbe, at der kommer andre boller på suppen i det spørgsmål.

Så vil jeg sige til fru Charlotte Antonsen, som spørger, hvad vi så skal stemme om: Det, vi skal stemme om, er Nicetraktaten. Vi vil gerne have den samlede Nicetraktat til en vejledende folkeafstemning, og i den folkeafstemning vil indgå en diskussion på baggrund af det, befolkningen jo også ønsker at diskutere, nemlig de forhold, der fremgår af Nicetraktaten, og de, der nu forsøger at give indtryk af, at der ikke fremgår noget af Nicetraktaten, tror jeg altså er på rimelig dybt vand.

Jeg tror, de fleste, der har sat sig ind i Nicetraktaten, læst den igennem, godt ved, at den regulerer en hel masse forhold, og hvis man nu vil forsøge at bagatellisere spørgsmålet om, hvor-

vidt Danmark selv egenhændigt vælger sin kommissær, eller vi er underlagt de andres mulighed for at sige, at de ikke vil have den person, vi indstiller, synes jeg nok, det er højt spil.

Vi vil altså ikke bagatellisere det spørgsmål, at et land ikke suverænt selv vælger den person, men skal underlægges et flertal. Det gør andre så og synes, det er ligegyldigt, at det er en lille ting osv. Det synes vi ikke, vi synes faktisk, det er rimelig væsentligt.

Det er svar til både fru Charlotte Antonsen og til fru Elisabeth Arnold.

Så var der en enkelt ting i det, fru Lene Espersen spurgte om i fortolkningen af at gå fra enstemmighed til flertal: Hvis ikke det er en diskussion, det er relevant at tage i en suverænitetsdiskussion, så er den jo meningsløs, for enhver ved jo altså, at når man går fra enstemmighed til flertal, så mister man noget, man mister en mulighed for at sige nej til en ændring, og jeg tror, at de fleste mennesker kan forstå, at det er suverænitetsafgivelse. At den diskussion så aldrig har været taget, og at man ikke rigtig har anfægtet Justitsministeriets vurdering, er en anden sag, men det er så det, vi vælger at gøre nu.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Og så er det fru Susanne Clemensen som ordfører.

Susanne Clemensen (CD):

Som fire ud af fem ordførere heroppe på talerstolen før mig har været inde på, er Nicetraktaten en udvidelsestraktat. Den er, som hr. Holger K. Nielsen fra SF var inde på, en uomgængelig forudsætning for en positiv videreførelse af udvidelsesforhandlingerne mellem EU og en række øst- og centraleuropæiske lande. Vi har i CD ikke været ét sekund i tvivl om, at det var det, der var tale om. Det var jo bl.a. også det, vi kunne konstatere, der var tilbage efter forhandlingerne i Amsterdam, nemlig de institutionelle ændringer, som man ikke kunne blive enig om.

Derfor har vi jo også været et af de partier sammen med Venstre, De Konservative og regeringen, der har stået sammen om en dagsorden, hvor det primære formål var at blive enig om de institutionelle ændringer, som gjorde, at udvidelsesforhandlingerne kunne løbe videre, og at vi nu forhåbentlig i slutningen af år 2002 kan sige velkommen til de første minimum tre, men gerne fem til syv medlemslande i EU.

Vi kommer jo ikke uden om, at flere flertalsafgørelser f.eks. er vigtigt for at få et udvidet EU

med op til 27 eller 30 medlemslande til på sigt at fungere, at det er nødvendigt at gå fra veto til kvalificerede flertalsafgørelser på en række områder.

Jeg må indrømme, at jeg ikke hører til dem, der kan se et problem i det. Tværtimod kan jeg faktisk se et problem i, at man på en række områder opretholder vetosituationen, f.eks. når det gælder landbrugspolitikken, for det gør jo i virkeligheden, at de forhandlinger, der finder sted, ikke er specielt demokratiske, og at et enkelt land i virkeligheden kan blokere for, at de andre finder nogle ganske fornuftige løsninger på nogle problemstillinger.

Så vi er generelt positive i CD over for flere kvalificerede flertalsafgørelser. Vi ved jo også, at vi står over for udvidelsen med mange små og mellemstore lande, og derfor er det naturligvis nødvendigt og vigtigt, at man har fundet en ændring af stemmeafgivningen i Rådet, for det kan naturligvis ikke være meningen, at de store lande skal kunne se sig overtrumfet af de mange små lande. Der er vi naturligvis nødt til at finde en rimelig og fornuftig balance og nødt til at tage hensyn til de store lande.

Så også det spørgsmål synes vi, at man har fået tacklet nogenlunde fornuftigt. Vi havde måske godt kunnet ønske os en lidt mere gennemsigtig og gennemskelig beslutningsprocedure, men omvendt kan man så sige, at det er en procedure, som gør, at man er nødt til at tage en række hensyn, og det er jo i og for sig også ganske demokratisk.

Hvad angår Kommissionens sammensætning, er det fuldstændig korrekt, at vi også gerne havde ønsket os, at der ikke var nogen tvivl om, at hvert land skulle have en kommissær, men jeg hæfter mig i hvert fald ved, at når man kommer op på de 27 medlemslande, ja, så skal man forhandle spørgsmålet igen, om der skal være enstemmighed, men i hvert fald skal det være en ligelig rotation, der ligger til grund for Kommissionens sammensætning fremover.

Vi tager naturligvis Justitsministeriets redegørelse for grundlovens § 19 og § 20 til efterretning. Vi finder, at sammenfatningen er ganske klar, og vi har jo tradition for at følge Justitsministeriets udtalelser. Vi har jo heldigvis ikke politisk udpegede embedsfolk eller en politisk udpeget administration, der skifter, hver gang vi skifter regering. Så vi har fuld tillid til, at det, som de er kommet frem til på det her område, er ganske fornuftigt, og jeg vil så også sige, at det er jo ikke taget ud af den blå luft. Der er jo hen-

visninger til mange af vores nuværende og tidligere professorer og eksperter på det her område. Højesterets dom af 6. april 1998, den såkaldte Maastrichttraktatsag, er også taget med i betragtning.

Derfor mener jeg altså ikke, at man kan sammenligne den situation, som vi i dag står i, med den situation, som vi var i, da vi skulle vedtage lovforslaget om Tvind, for da blev der altså sagt fra Justitsministeriets side, at der var nogle betænkeligheder, men alligevel. Derfor er det for nemt at sige, at man ikke kan stole på Justitsministeriets folk i denne her sag.

Vi mener alt i alt, at der ikke er nogen grund til at være bekymret, og vi kan derfor ikke støtte de forslag til vedtagelser, der nu ligger på bordet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu mener fru Susanne Clemensen, at det er så godt med de her flertalsafgørelser og afskaffelse af vetoret.

Hvis vi f.eks. ser på handelspolitikken, så giver Nicetraktaten jo Europa-Kommissionen voldsomt udvidede beføjelser. Så kan et flertal vedtage, at det er Europa-Kommissionen, der leder de kommende TRIPS-forhandlinger og GATT-forhandlinger i WTO om såkaldte intellektuelle ejendomsrettigheder, om tjenesteydelser, altså f.eks. alt fra vandværker til fængsler, som så skal udliciteres og privatiseres og sådan nogle ting. Der har Danmark jo siddet med ved bordet, og jeg forstod, da vi havde diskussionen om euroen, at det var utrolig vigtigt, at Danmark skulle sidde med ved bordet.

Nicetraktaten betyder, at så sidder Danmark ikke længere med ved bordet, så er det bare Kommissionen, og så er det flertalsafgørelser i Ministerrådet, og så er vi bundet af det, der bliver aftalt i WTO efterfølgende, også hvis det f.eks. er udliciteringer på offentlige områder og sådan nogle ting.

Det synes jeg sådan set ikke er særlig fornuftigt. Derfor vil jeg godt spørge, om CD synes, at f.eks. på det punkt er det faktisk fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Nu er det jo ikke sådan, at Europa-Kommissionen kommer til at sidde og forhandle på Danmarks eller de andre medlemslandes vegne, uden at den har et klart mandat, som den skal

forhandle ud fra. Jeg synes faktisk, at det er ganske fornuftigt. Jeg tror, at det er en fornuftig måde at opnå resultater op, i stedet for at alle medlemslande sidder og har hver deres dagsorden, for så tror jeg nemlig, at det bliver meget sværere at nå til et resultat.

Derfor er det en fornuftig procedure efter min mening, at medlemslandene først bliver enige om det mandat, som de så skal give Europa-Kommissionen, og så skal Europa-Kommissionen forhandle på medlemslandenes vegne. Det er jeg ganske tryk ved.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, det er jo et klart politisk synspunkt, som man kan have, at det er bedre, at det er embedsmænd end regeringer, der fører forhandlingerne, og så kan man altså med et flertal i EU's Ministerråd give disse embedsmænd ret til at indgå aftaler, f.eks. om tjenesteydelser inden for det offentlige område, og de kommer så til at binde Danmark, hvor den nuværende situation er, at vi sidder med ved bordet i disse forhandlinger. Vi kan rent faktisk blokere disse forhandlinger. Det kræve ratifikation her i Folketinget, hvis det griber ind i dansk lovgivning.

Mit næste spørgsmål er så: Når man så mener, at det er godt, at embedsmændene overtager disse ting – det er sådan set hele globaliseringen, man på den måde overdrager til Kommissionen – er det så også godt, at det sker, uden at den danske befolkning bliver spurgt? Er det rimeligt, at vi flytter denne meget store klump af magt væk fra de folkevalgte over til embedsmændene, uden at spørge befolkningen?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Hr. Keld Albrechtsen får det altså til at lyde, som om embedsmændene bare agerer på egen hånd. Men embedsmændene har jo et mandat, der er givet fra politikerne i de enkelte medlemslande om, at de skal forhandle inden for de og de rammer, og på den baggrund synes jeg, det er ganske fornuftigt, at Europa-Kommissionen forhandler et eller andet givet resultat på plads, naturligvis inden for rammerne af det mandat, som er givet af medlemslandene selv, dvs. politikerne.

Det kan være, jeg bliver nødt til at komme tilbage til det sidste spørgsmål. Det glippede, hvad det var der blev spurgt om.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Hr. Keld Albrechtsen har også bedt om ordet for tredje og sidste gang, så der bliver lejlighed til det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, man kan jo af politiske grunde mene, at det er fornuftigt at fjerne enstemmigheden om mandatatet, så de andre lande altså kan vedtage et mandat til Kommissionen, og Danmark ikke kan blokere det. Efterfølgende kan Kommissionen så lave internationale aftaler om handelspolitik, som gælder for Danmark, men som Folketinget ikke kan blokere for. Det kan man mene er fornuftigt, og hvis man f.eks. gerne vil fremskynde privatisering og udlicitering, er det vejen frem, ingen tvivl om det. Man kan godt have en politisk interesse i at få gennemført en sådan hurtig maskine for at drive globaliseringen fremad.

Men det, jeg bare spørger om, er: Er det forsvarligt at gennemføre et sådant voldsomt magt-afkald uden at spørge befolkningen? Jeg tror, der er mange mennesker, der føler, at globaliseringen er noget, vi har mistet kontrollen over, og det her betyder bare, at vi mister den i et endnu højere tempo. Er det klogt og forsvarligt ud fra et demokratisk synspunkt?

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg mener ikke, vi mister noget, tværtimod. Hvis ikke vi indgik i forhandlinger, hvis ikke vi nåede frem til et resultat sammen med andre lande i verden, ville det jo virkelig være et tilbageskridt. Så kunne man tale om, at globaliseringen marcherede fremad, og at vi politikere stod magtesløse tilbage.

Man må sige, at den politik, hr. Keld Albrechtsen fører, netop fører til, at Danmark og alle andre lande sådan set ikke skal indgå i nogen forhandlinger, men skal holde sig tilbage. Men vi ved jo godt, at vi ikke kan udrette noget alene her i Danmark. Vi er nødt til at gå sammen med de andre lande, og jeg hæfter mig ved, at Justitsministeriet klokkeklart har sagt: Der er ikke tale om, at det er nødvendigt at bruge grundlovens § 20 og den procedure, der følger deraf. Derfor ser jeg heller ikke nogen grund til, at dette spørgsmål skal ud til en folkeafstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

I lighed med flere andre ordførere vil jeg også sige, at jeg faktisk synes, denne forespørgsel er temmelig overflødig. Vi har diskuteret Nicetraktaten før, vi har haft flere EU-debatter, siden Nicetopmødet blev afsluttet, og vi har jo også en førstebehandling senere i aften. Men o.k., sådan er Folketingets regler, og vi tager da også diskussionen.

Som flere andre ordførere siger også jeg på Det Radikale Venstres vegne ja til Nicetraktaten, og det gør vi især af de samme grunde, som de fleste andre ordførere har nævnt i dag, nemlig på grund af udvidelsesprocessen.

Udvidelsesprocessen er indledt. Vi har forhandlinger med en lang række lande om optagelse, og der er nu i Nicetraktaten udpindt ganske detaljerede regler for, hvordan hvert eneste nyt medlemsland vil blive placeret rent stemmantaletsmæssigt i de forskellige sammenhænge, og hvordan de vil blive placeret i f.eks. Parlamentet.

Jeg synes, det er et håndslag til de ansøgerlande, der står spændt og venter, at vi faktisk mener det alvorligt. Med denne Nicetraktat kan de alle sammen slå op og se: Hvordan vil vi blive repræsenteret? Hvor mange stemmer vil vi få? Hvor mange parlamentsmedlemmer vil vi få? Derfor synes jeg, det er et rigtig godt stykke arbejde, der er gjort. Det er ikke noget med de store armsving, men der er lavet et solidt stykke arbejde, der placerer de nye medlemslande i sammenhængen.

Der er blevet talt meget om flertalsafgørelser, og jeg skal ikke lægge skjul på, at Det Radikale Venstre egentlig godt ville have haft nogle flere flertalsafgørelser end dem, der allerede er lagt op til. F.eks. havde vi gerne set, at der havde været flertalsafgørelser om minimumsbestemmelser på miljøafgiftsområdet. Vi havde også gerne set, at man havde haft flertalsafgørelser på f.eks. selskabsskatteområdet, så det kunne undgås, at lande trak hinanden nedad i en spiral med stadig lavere selskabsskatter, så man kunne udkonkurrere hinanden på dette område.

Der er god solidaritet i at have flertalsafgørelser, så man undgår, at enkelte lande saboterer samarbejdet. Men sådan blev det altså ikke, så vi skal kun sige, at det kan man måske prøve næste gang. Vi er i hvert fald i første omgang meget godt tilfreds med det signal til udvidelsesprocessen, som er hovedindholdet i Nicetraktaten.

Det andet spørgsmål, der bliver stillet i forespørgslen, handler om en uvildig undersøgelse

af forholdet mellem Nicetraktaten og grundloven. Jeg må sige, at efterhånden tror jeg, det er svært at finde nogen personer her i Danmark, som kunne svare til hr. Keld Albrechtsens definition af, hvad det er at være uvildig. Jeg har i hvert fald haft indtrykket af, at der ikke er én eneste person, som kan stå for en nærmere prøve, og jeg har ikke andet bud på det end at sige, at den udredning, der er kommet fra Justitsministeriet, synes jeg er grundig, god og omfangsrig, og at jeg har fuld tillid til, at bedømmelserne er de rigtige.

Det bestyrker mig lidt i min opfattelse, at der er adskillige jurister fra nejsiden i den offentlige debat, som har sagt, at her er der ikke noget at komme efter. Der er ingen konflikt med grundlovens § 20, og der er ingen grund til at tage grundlovens bestemmelser som begrundelse for at holde folkeafstemning. Derfor mener jeg, det er helt sikkert at sige, at der ikke er nogen grundlovsbestemmelser, som medfører, at vi skal sende denne traktat til folkeafstemning.

Om udviklingen efter Nicetraktaten, som forhåbentlig bliver ratificeret i god ro og orden med alle medlemslandene, kan vi kun sige, at vi fra radikal side ser meget frem til de diskussioner, vi skal have om en kommende traktat, f.eks. om arbejdsdeling, om et eventuelt kompetencekatalog, om placeringen af EU's charter for de grundlæggende rettigheder, om forenkling af teksterne og om de nationale parlamenters stilling i det kommende arbejde. Der er mange ting at tage fat på, specielt om de nationale parlamenters stilling og den nationale folkelige forankring af hele EU's konstruktion og udvidelsesprocessen.

Jeg synes, det er en meget spændende proces, vi er i gang med. Lad os få fart i udvidelsesforhandlingerne og lad os få afsluttet ratifikationen af Nicetraktaten. Først dermed kan vi få den endelige proces færdiggjort og byde nye medlemslande velkommen i EU.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge fru Elisabeth Arnold, ligesom jeg spurgte hr. Claus Larsen-Jensen med hensyn til den nye traktat, der skal komme i år 2004 på den efterfølgende regeringskonferencen traktat, som statsministeren jo kalder en grundtraktat, eller sagt på en anden måde altså den kommende unionsforfatning: Hvad er Det Radikale Venstres bud på en køreplan i den debat?

Nu har f.eks. Erling Olsen jo foreslået, at man skulle have et konvent, altså en egentlig grundlovgivende forsamling kan man sige. Overvejer regeringen at gå ind for en sådan konventmodel? Er det sådan, at der skal være folkeafstemning om en sådan grundtraktat? Eller har man tænkt sig at koble befolkningen af for stedet? Jeg synes, det kunne være interessant at høre, om det også er Det Radikale Venstres holdning, at befolkningens deltagelse i arbejdet med en ny forfatning skal vi ikke regne med der bliver noget af.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til det første spørgsmål vil jeg sige, at tanken om et konvent ikke er Det Radikale Venstre fremmed. Vi har prøvet konstruktionen i forbindelse med udarbejdelse af charteret om fundamentale rettigheder, og jeg har hørt mange gode beretninger fra arbejdet i konventet, som jo bl.a. var karakteristisk ved, at der var repræsentanter for de nationale parlamenter med i det aktive arbejde.

Det er absolut en konstruktion, jeg synes er interessant, for dermed styrkes jo også det nationale engagement i processen og også det folkelige engagement gennem det repræsentative demokrati, som dermed er med i forberedelserne til traktaten. Der er jo ikke fastlagt nogen køreplan for, hvordan det arbejde skal foregå, men jeg vil ikke udelukke, at en sådan konstruktion kan tages i anvendelse.

Om folkeafstemning mener jeg i lighed med de tidligere ordførere, der har beskæftiget sig med det spørgsmål, at det vil være fuldstændig halsløs gerning på nuværende tidspunkt – hvor man end ikke kender hverken konstruktionen eller indholdet eller køreplanen for en sådan traktat – at tage stilling til, hvorvidt den skal til folkeafstemning eller ej. Men vi har vores grundlov, og den sætter nogle ganske bestemte rammer for, hvornår ting skal til folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er et meget interessant svar, fru Elisabeth Arnold kommer med. Tanken om et sådant konvent er åbenbart noget, man seriøst overvejer i regeringspartierne, og jeg kunne egentlig godt tænke mig at stille spørgsmålet videre til udenrigsministeren. Jeg kan se, at statsministeren for længst har tabt interessen for den

traktat, men han erklærede jo også allerede i december, at debatten om Nicetraktaten var slut, så det overrasker mig måske ikke så meget.

Men jeg vil spørge udenrigsministeren, om dette konvent også er noget, der indgår i regeringens overvejelser. Det, man opnår med et konvent, er jo at koble regeringerne ud, og det vil sige, at så får man virkelig en forfatning med stort F – en EU-grundlov. Det er et klart signal, hvis det er dét, man overvejer, for så ved vi jo, hvordan det går: Så kommer alle flommeeuropæernes forslag væltende ind på bordet, og så ved vi jo godt, hvad vej det går. Det er derfor, det er interessant at høre, om det er den køreplan, som er regeringens skjulte dagsorden.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er da muligt, at hr. Keld Albrechtsen vil betegne mig som flommeeuropæer, men det må jeg så prøve at leve med.

Jeg vil blot sige, at jeg forholdt mig helt åbent og frit til det spørgsmål, hr. Keld Albrechtsen stillede mig, og svarede ærligt, at jeg synes, at konventtanken havde noget for sig. Jeg vil da gerne diskutere det, men jeg taler som radikal ordfører og ikke på vegne af regeringen. Jeg har svaret på et spørgsmål, som hr. Keld Albrechtsen stillede mig, og længere kan jeg ikke gå.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti siger ja til Nicetraktaten og støtter dermed en dansk ratifikation af denne. Det gør vi først og fremmest, fordi Nicetraktaten er den politiske forudsætning for, at udvidelsen af Fællesskabet kan blive sat på skinner. Nicetraktaten er en afgørende brik, for at vi kan få samlet et helt Europa og få realiseret den historiske fredsmission, som er EU's. De nye demokratier i Central- og Østeuropa skal med. Det har afgørende prioritet for os, også ved vurderingen af indholdet af Nicetraktaten, og vi er altså begejstrede over udsigten til at få udvidet Fællesskabet i de kommende år.

Men ser vi på Nicetraktaten som sådan, er det klart, at det ikke er alle elementerne i den, vi ligefrem er jublende lykkelige over. Jeg vil især nævne ét punkt, som vi ikke er begejstrede for, og det er spørgsmålet om Kommissionens sammensætning, når man er oppe på de 27 kommissærer, som er nævnt i traktatgrundlaget. Vi me-

ner ikke, at selv en ligelig rotationsordning, eller roterende kommissærer om man vil, er nogen god løsning for Fællesskabet. Vi mener faktisk, det er ret afgørende, at hvert enkelt medlemsland har sin egen kommissær, fordi det i virkeligheden er med til at give Kommissionen den fornødne legitimitet, også over for de enkelte medlemslande. Det er det, vi er mest betænkelige over ved Nicetraktaten som sådan, at man indfører rotation eller i hvert fald skal have en diskussion, når man er oppe på 27 medlemslande, om, hvordan Kommissionen skal sammensættes.

Med hensyn til forespørgerens ønske om også i denne debat at diskutere spørgsmålet om forholdet mellem Nicetraktaten og grundloven kan jeg sige det meget enkelt: Kristeligt Folkeparti tager Justitsministeriets notat til efterretning, og vi mener ikke, der er behov for en uvildig undersøgelse af netop den problemstilling. Men uanset at der efter vores opfattelse og på baggrund af Justitsministeriets notat ikke er tale om dansk suverænitetssafgivelse i grundlovens forstand ved en ratifikation af Nicetraktaten, mener vi faktisk, det er afgørende vigtigt, at der alligevel kommer en folkeafstemning om Nicetraktaten.

Det er sket ikke bare én, men to gange, at et stort flertal i Folketinget har fået et flertal i befolkningen imod sig i EU-spørgsmål, sidst ved folkeafstemningen om euroen sidste år. Selv om der her i Folketinget synes at være et endog komfortabelt flertal for dansk ratifikation af Nicetraktaten, mener vi derfor alligevel, det er vigtigt, at dette flertal også får lov til at manifestere sig ved en folkeafstemning. Vi tror nemlig, at det vil blive et ja til Nicetraktaten.

Når vi ønsker en folkeafstemning, er det ikke så meget for at endevende Nicetraktaten i alle detaljer – det kan selvfølgelig også godt ske ved en folkeafstemning – men fordi en folkeafstemning er en god anledning til at få bygget bro og få helet de sår, der har behov for at blive helet efter euroafstemningen sidste år, og for at få en bredere politisk debat – ikke bare om Nicetraktaten, men også den politiske sammenhæng, den nu engang indgår i, nemlig hele spørgsmålet om udvidelsen og den dagsorden, der på topmødet i Nice blev sat frem mod den nye regeringskonference i 2004.

Det er altså efter vores opfattelse ikke nødvendigt at sætte Nicetraktaten til folkeafstemning i henhold til grundloven, men af folkelige

og demokratiske grunde vil jeg sige, det faktisk er nødvendigt, at vi gør det.

Med hensyn til de forslag til vedtagelse, der er fremsat i dag, skal jeg sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side ikke kan støtte nogen af forslagene, fordi de alle sammen indeholder et ønske om at få igangsat en uvildig undersøgelse af spørgsmålet om grundloven og Nicetraktaten, altså den såkaldte § 20-problemstilling. Derfor skal jeg på vegne af Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende forslag til vedtagelse, som tager udgangspunkt i vort ønske om, at Nicetraktaten under alle omstændigheder sættes til folkeafstemning. Det lyder sådan:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at lade Danmarks tilslutning til Nicetraktaten afgøre ved en folkeafstemning.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 68).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Hr. Frank Dahlgaard har bedt om ordet som privatist.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg kan godt lide, at man en gang imellem får tingene vurderet uvildigt. Det gjaldt bl.a., da spørgsmålet var, om vi skulle holde fast i kronen eller afskaffe den til fordel for EU's euro.

Vi har heldigvis for mange år siden fået en uvildig økonomisk instans, nemlig de økonomiske vismænd, som fremlagde deres rapport i maj sidste år, hvor de selvfølgelig vurderede tankerne om at opgive den danske krone og gå over til euroen og holdt sig til det, de havde forstand på, nemlig det økonomiske. De konkluderede, som vi alle ved, at økonomisk spiller det ikke nogen nævneværdig rolle, om vi har kronen, eller vi har euroen. Det er et politisk spørgsmål. Det gav vel nok ballade her i Folketinget blandt alle de glade jupartier og eurotilhængere og unionstilhængere.

Det var altså en uvildig og med rette respekteret instans, der udtalte sig, og det viste sig jo også, at de fik ret. Vi fik nej, men der kom ikke nogen katastrofe. Renten steg ikke, den faldt. Aktiekurserne faldt ikke, de steg, og kronen

kom ikke under pres, den lå fast. Der var røde ører rundt omkring i det politiske system.

Der er desværre her i Folketinget en tendens til, at alt skal politiseres, og derfor synes jeg, det er godt, at man på det økonomiske område har en uvildig instans som Det Økonomiske Råd. Jeg ville ønske, at man fra regeringens side også ville lade Nicetraktaten og dens forhold til grundloven vurdere af uvildige statsretseksperter og traktatretseksperter, så vi kunne få et, hvad skal man sige, tillidsfuldt og grundigt grundlag at arbejde på.

Hvis det så viste sig, at det er noget, som ifølge grundloven indebærer suverænitetsafgivelse og altså kræver et stort flertal i Folketinget eller et ja ved en folkeafstemning, skulle vi have folkeafstemningen. Men min store mistanke er, at det vil man ikke. Man nøjes med regeringens egne juristers vurdering, fordi man ikke vil risikere en uvildig vurdering, for så kunne det måske vise sig, at det ikke er noget, vi bare kan gøre, men at det kræver en folkeafstemning.

Mit ønske og min opfordring til regeringen er altså, at man besinder sig og lader denne sag vurdere uvildigt. Det har flere andre jo også været inde på.

Jeg har den måske lidt besynderlige holdning, at jeg ikke er særlig interesseret i folkeafstemninger hele tiden, hverken om EU eller i det hele taget, og dér, hvor man kan undgå folkeafstemninger, synes jeg også, man bør gøre det. Derfor kan jeg heller ikke stemme for denne række forslag til vedtagelse, fordi de alle sammen siger, at vi under alle omstændigheder skal have en folkeafstemning. Det synes jeg kun vi skal have, hvis en uvildig instans siger, at det er nødvendigt.

Jeg skal slutte nu, men jeg vil godt sige, at når jeg ikke stoler på regeringen og dens juristers vurdering, skyldes det, at jeg fik en ordentlig rystetur i 1999, da Tvindloven blev underkendt. Den var jo ellers godkendt af regeringens jurister, men den blev underkendt og kendt ulovlig af Højesteret.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Det kan egentlig være lidt vanskeligt at finde ud af, i hvilken af debatterne i dag man skal tage et lidt længere indlæg, men jeg tror, jeg vil afstå fra at forlænge debatten om dette punkt på dagsordenen.

Jeg konstaterer, at regeringens tilgang til sagen har et bredt flertal i Folketinget, men det havde jeg nu også håbet på og regnet med. Der

blev stillet nogle spørgsmål af hr. Keld Albrechtsen om, hvordan man skal komme videre, og om en konventmodel eller ej. Det har regeringen ikke gjort sin holdning op til, men det får vi rig lejlighed til at vende tilbage til på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, men jeg har forstået, at de spørgsmål, jeg har rejst, bl.a. i det notat, som jeg har sendt til regeringen, har regeringen ikke lyst til at diskutere med mig. Det er jo en politisk beslutning, som regeringen kan træffe, og det synes jeg er beklageligt, men sådan står sagerne altså.

Men jeg havde et meget præcist spørgsmål vedrørende den misforståelse, som både hr. Claus Larsen-Jensen og fru Charlotte Antonsen går rundt i, nemlig at de tror, at afgivelse af en dansk kommissærpost, når det sker til sin tid, vil kræve en traktatændring. Det hævdede de begge to heroppefra, men det er jo forkert, så derfor vil jeg gerne bede ministeren komme herop og forklare, at det rent faktisk er sådan, at Nicetraktaten indeholder en juridisk forpligtelse til at afgive kommissærposten i de perioder, der følger af en rotationsordning, og at det er noget, der ikke kræver en traktatændring. Kravet er, at Ministerrådet træffer den beslutning, og det skal Ministerrådet gøre, ligesom Ministerrådet – det skal vi diskutere senere i aften – ifølge den nuværende traktat skal lave en offentlighedslov for EU. Det er en bunden opgave, som ligger i traktaten.

Jeg synes, at de to ordførere fra Venstre og Socialdemokratiet fik skabt noget mystik og vildledte befolkningen på det punkt. De har givet det indtryk, at der var en mulighed for at nedlægge veto mod en rotationsordning, og jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at sådan forholder det sig altså ikke ifølge traktaten.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg gik ikke ind på hr. Keld Albrechtsens mange forfatningsretlige vinkler, fordi jeg mener, svaret er givet på den mest grundige måde i Justitsministeriets redegørelse, og i øvrigt også i en række andre besvarelser, der er givet.

Med hensyn til hvad der skal ske engang, når både hr. Keld Albrechtsen og jeg har forladt dansk politik – til glæde for mange, til sorg for nogle – er det mest præcise svar jo, at den ordning, der skal findes frem til på det tidspunkt, skal 27 lande i enstemmighed finde frem til. Fru Charlotte Antonsen var inde på det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge ministeren, om det er sådan, at der ifølge traktaten er en forpligtelse til, at der skal indføres en rotationsordning til den tid. Det er jo det afgørende spørgsmål, for Venstre og Socialdemokratiets ordførere forsøger at skabe det indtryk, at Danmark altid til den tid kan nedlægge veto imod en rotationsordning. Jo, det var det, de to ærede ordførere forsøgte sig med under debatten, og det indtryk bør man ikke skabe nogen steder, for sådan er det ikke.

Der står udtrykkeligt i Nicetraktaten, at der skal være en rotationsordning. Det er glasklart. Men nu bliver der udstedt nogle løfter om, at det vi kan bare sige nej til den tid, ligesom man så tit før har fået at vide, at det og det kan vi bare efterfølgende sige nej til. Men det kan vi altså ikke. Jeg siger det bare, for at ikke der skal opstå en mytedannelse.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg overvejede sådan set meget, om jeg skulle gå herop, men jeg synes altså bare, jeg har behov for at sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er sådan set ligegyldigt, hvad vi siger heroppefra, for vi tillægges nogle andre motiver og et andet indhold end det, vi rent faktisk sagde. Derfor jeg kan ikke erklære mig enig i den udlægning, hr. Keld Albrechtsen har givet af, hvad jeg skulle have sagt, og jeg går ud fra, at det også gælder for fru Charlotte Antonsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Som tidligere nævnt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse først finde sted i morgen, torsdag den 22. marts 2001.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 179: Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber og Den Europæiske Union. (Danmarks ratifikation af Nicetraktaten).

Af udenrigsministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 2/3 2001).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

Så tager vi fat på behandlingen af det egentlige lovforslag, og jeg vil starte med at sige, at vi har i Socialdemokratiet en klar vision for fremtidens Europa.

Vi vil et Europa, hvor ødelæggelser, krige og deling af kontinentet erstattes af et demokratisk politisk samarbejde om i fællesskab at skabe økonomisk og social udvikling for alle mennesker og nationer i hele Europa, for vi ved, at det er den eneste vej til langsigtet stabilitet og fred.

Vi vil skabe et mulighedernes Europa for alle. Vi vil over tid overvinde de store forskelle og uligheder; vi vil have alle i arbejde; vi vil give Europa det nødvendige fremtidsløft og bringe hele Europa i front af udviklingen af en vidensøkonomi; vi vil udvikle retsstatsprincipperne i landene og sikre borgerne og virksomhederne rettigheder på tværs af landegrænserne.

Vi vil social velfærd i Europa; vi vil et grønt Europa, et helt Europa, hvor EU ikke erstatter den rige mangfoldighed af sprog, kultur, erfaring osv., der er i de stadig flere medlemslande og deres befolkninger, men giver en merværdi, et supplement på de områder, vi enten kun eller bedst kan varetage i fællesskab.

Vi vil et Europa, som også vil sætte en ny global dagsorden med mennesker og miljø før marked; et Europa, hvor det indre marked og det økonomisk-monetære samarbejde ikke er målene i sig selv, men midlerne til at nå ovennævnte mål til gavn for alle landenes befolkninger.

Selv om Nicetraktaten på mange måder er en teknisk traktat, der skal færdiggøre Amsterdammtraktaten for at gøre EU parat til udvidelsen, skal den alligevel ses i det visionære, historiske perspektiv. Nicetraktaten er nemlig nøglen, der gør det muligt for de mange ansøgerlande, ikke mindst i Øst- og Centraleuropa, at flytte fra baghuset til forhuset i Europa. Når Danmark i andet

halvår af 2002 har EU-formandskabet, bliver den også nøglen for os til at få færdiggjort forhandlingerne med de første lande om EU-medlemskab.

Med vedtagelsen af EU's køreplan for udvikelsen er vejen yderligere banet. Nu gælder det om under det svenske, det belgiske, det spanske og det danske EU-formandskab at holde tidsplanen. Vi kan sagtens se svære forhandlingsområder forude, men vi har tiltro til, at viljen og evnen i ansøgerlandene og i EU-landene er stor, fordi perspektiverne for Europa er så store, at det vil lykkes, hvis man ikke stirrer sig blind på problemerne, men i stedet løfter blikket mod horisonten og prøver at finde nogle løsninger sammen med de andre EU-lande og ansøgerlandene.

Med Nicetraktaten er aftalt den nye magtbalance med stemmeregler og -vægte for alle landene. På nogle få områder er der indført kvalificeret flertal, så EU ikke mister evnen til at træffe beslutninger efter udvidelsen. Der er også sikret klare regler om de i dansk sammenhæng debatmæssigt mere ømme områder og EU's eksterne rolle i forhold til WTO, og det er selvfølgelig sikret, at EU eksternt kun kan forhandle inden for de rammer, der er sat for EU-samarbejdet.

Der er lagt op til et rotationsprincip, som vi har drøftet tidligere, og som jeg ikke skal sige mere om nu. Man kan diskutere den kunstneriske udførelse af tilblivelsen af Nicetraktaten. Det handler jo om magt og indflydelse, men det må ikke skygge for perspektivet for fremtidens Europa.

Det er aftalt, at der i 2004 skal gennemføres en ny regeringskonference. Der tales om en forenklet traktat, en klarere arbejdsdeling mellem EU og medlemslandene, om charteret for fundamentale rettigheder skal være en del heraf, og om styrkelse af de nationale parlamenters rolle. Det giver os og andre i EU 4-5 år til at diskutere, hvad det er for et EU-Europa, vi ønsker os.

Det er Socialdemokratiets holdning, at vi i Danmark skal have en bred folkelig debat herom og også give nogle aktive bud på fremtidens Europa. Hvad er det for et Europa, vi ønsker os? Det er nødvendigt, at vi selv melder ud frem for at vente på at forholde os til de andres forslag.

Det er også vores mål, at vi inden regeringskonferencen i 2004 får optaget et større antal af ansøgerlandene i EU, så de kan deltage fuldt ud i udformningen af fremtidens Europa og i det næste Europa-Parlamentsvalg. Regeringskonfe-